

ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ЧЕРКАСЬКОЇ
ОБЛДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Веселковий сонцеграй

Черкаси 2009

Укладачі:

Крутенко О.В., завідувач лабораторії виховної роботи Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників;
Кудін В.С., методист лабораторії виховної роботи Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників

Рецензенти:

Чепурна Н.М., кандидат педагогічних наук, директор Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників;
Степанова Н.М., методист лабораторії суспільно-гуманітарних дисциплін ЧОШОПП

Літературна редакція К.М.Криворот

Методичні матеріали містять нормативні документи щодо організації літнього відпочинку школярів; сценарії виховних заходів, які можна використати під час планування літнього відпочинку у таборі. Матеріали можуть бути корисними для керівників оздоровчих закладів, вихователів, класних керівників.

Затверджено вченою радою ОШОПП.
Протокол № 1 від 3 березня 2009 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

«Про оздоровлення та відпочинок дітей»

Цей Закон визначає основні засади державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, правові, фінансові та організаційні засади утворення і діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, права, обов'язки та відповідальність усіх учасників процесу.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

відпочинкова зміна — період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 14 днів;

оздоровча зміна — період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 21 дня, протягом якого дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку;

профільна зміна (туристична, спортивна, додаткової освіти: юних біологів, математиків, екологів тощо) — період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку, протягом якого дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс послуг, спрямованих на розвиток певних здібностей та інтересів;

тематична зміна — оздоровча або відпочинкова зміна, протягом якої дитина крім послуг з оздоровлення та відпочинку отримує комплекс додаткових послуг, спрямованих на розвиток її здібностей та інтересів за напрямами позашкільної освіти, фізичної культури та спорту, соціальної реабілітації, соціального захисту тощо за спеціальною програмою;

відпочинок — комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що забезпечують організацію дозвілля дітей, відновлення фізичних і психічних функцій дитячого організму, сприяють розвитку духовності та соціальної активності дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом відпочинкової зміни;

оздоровлення — комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, спрямованих на поліпшення та зміцнення фізичного і психічного стану здоров'я дітей, що здійснюються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку протягом оздоровчої зміни;

дитячий заклад оздоровлення та відпочинку — постійно або тимчасово діючий, спеціально організований або пристосований заклад, призначений для оздоровлення, відпочинку, розвитку дітей, що має визначене місце розташування, матеріально-технічну базу, кадрове забезпечення та технології для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку;

державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей — встановлені законами, іншими нормативно-правовими актами соціальні норми і нормативи або їх комплекс, на базі яких визначаються рівні основних державних соціальних гарантій щодо забезпечення необхідними послугами з оздоровлення та відпочинку дітей;

діти, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки,— діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; діти-інваліди; діти, потерпілі від наслідків Чорнобильської катастрофи; діти, батьки яких загинули від нещасних випадків на виробництві або під час виконання службових обов'язків; діти з багатодітних та малозабезпечених сімей; талановиті та обдаровані діти (переможці міжнародних, всеукраїнських, обласних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, відмінники навчання, лідери дитячих громадських організацій), бездоглядні та безпритульні діти; діти, що постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф; діти працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села;

діти, які потребують особливих умов для оздоровлення,— діти з особливими фізичними та психічними потребами, які не можуть перебувати в закладах оздоровлення та відпочинку самостійно, потребують індивідуального догляду та створення спеціальних умов;

послуги з оздоровлення — комплекс спеціальних заходів соціального, виховного, медичного, гігієнічного, спортивного характеру, що надаються дитячим закладом оздоровлення та відпочинку і спрямовані на відновлення та поліпшення фізичного і психічного стану здоров'я дитини;

відпочинкові послуги — заходи, спрямовані на організацію дозвілля дітей з дотриманням періоду активного та пасивного відпочинку, організацію раціонального харчування та забезпечення відповідними до вимог умовами проживання.

Стаття 2. Законодавство у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Законодавство у сфері оздоровлення та відпочинку дітей складається з Конституції України, Сімейного кодексу України, законів України «Про охорону дитинства», «Про позашкільну освіту», цього та інших законів, міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, інших нормативно-правових актів.

Стаття 3. Основні принципи та напрями державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Державна політика у сфері оздоровлення та відпочинку дітей ґрунтується на таких принципах:

- рівності прав кожної дитини на оздоровлення та відпочинок;
- визнання пріоритетним у діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування здійснення заходів, спрямованих на зміцнення здоров'я дітей шляхом організації оздоровлення та відпочинку;
- створення оптимальних умов для безпечного та ефективного перебування дітей у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку;

- створення умов для зміцнення фізичного та психічного здоров'я дітей шляхом належної організації оздоровлення та відпочинку;
- надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;
- адресності соціальної допомоги, що надається з державного і місцевих бюджетів для оздоровлення та відпочинку дітей.

2. Основними **напрямами** державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей є:

- підтримка заходів, що здійснюються підприємствами, установами і організаціями, фондами, громадянами та їх об'єднаннями в цій сфері;
- створення доступного та ефективного ринку послуг з оздоровлення та відпочинку дітей;
- збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- забезпечення підготовки кадрів для здійснення заходів з оздоровлення та відпочинку дітей;
- стимулювання проведення науково-дослідних робіт, розроблення та впровадження інноваційних програм;
- створення механізмів економічного стимулювання, кредитування, цільової фінансової підтримки закладів, що здійснюють оздоровлення та відпочинок дітей;
- оптимізація системи управління;
- створення Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку з метою запобігання їх ліквідації, передачі під заставу, перепрофілюванню, використанню не за призначенням;
- розробка та затвердження державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку.

Стаття 4. Система оздоровлення та відпочинку дітей

До системи оздоровлення та відпочинку дітей належать:

Кабінет Міністрів України, центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування;

інші суб'єкти, що забезпечують оздоровлення та відпочинок дітей.

Стаття 5. Уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері оздоровлення та відпочинку дітей є центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

2. До сфери управління центрального органу виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку загальнодержавного значення.

3. Центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту у межах своїх повноважень:

- забезпечує реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей;
- здійснює міжвідомчу координацію з питань оздоровлення та відпочинку дітей;
- розробляє пропозиції щодо законодавчого врегулювання питань оздоровлення та відпочинку дітей;
- здійснює контроль за наданням послуг з оздоровлення та відпочинку дітей;
- готує пропозиції щодо обсягів фінансування оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки і особливих умов для оздоровлення;
- організовує на конкурсній основі відбір дитячих закладів оздоровлення та відпочинку з урахуванням регіональних програм оздоровлення та відпочинку;
- забезпечує надання організаційної, науково-методичної, інформаційної допомоги центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування, об'єднанням громадян, підприємствам, установам та організаціям, дитячим закладам оздоровлення та відпочинку і громадянам;
- забезпечує надання інформації про мережу дитячих закладів оздоровлення та відпочинку та послуги, які вони надають;
- вносить пропозиції щодо формування, встановлення та затвердження державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за участю та погодженням з іншими сторонами соціального партнерства;
- здійснює інші повноваження відповідно до закону.

Стаття 6. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку

1. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, у межах своїх повноважень забезпечують:

- реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей;
- збереження та розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, поліпшення їх матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення;
- виділення коштів на утримання дитячих закладів оздоровлення та відпочинку відповідно до законодавства;
- здійснення контролю за діяльністю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 7. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування

1. Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень забезпечують:

- реалізацію державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, розроблення і виконання відповідних регіональних програм;
- збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, поліпшення їх матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення;
- виділення коштів з місцевих бюджетів на організацію оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки;
- здійснення контролю за діяльністю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку незалежно від форми власності та підпорядкування;
- безперебійне електро-, водо-, газо- та теплопостачання, виконання інших робіт щодо життєво важливих складових функціонування дитячих закладів оздоровлення та відпочинку під час перебування в них дітей;
- підтримку дитячих закладів оздоровлення та відпочинку шляхом встановлення пільг із землекористування, оплати комунально-побутових послуг, придбання продуктів харчування, сплати місцевих податків і зборів;
- безоплатне проведення медичного огляду працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- оздоровлення дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, протягом року;
- надання організаційної, науково-методичної, інформаційної допомоги громадським об'єднанням, фондам, підприємствам, установам та організаціям, дитячим закладам оздоровлення та відпочинку, громадянам;
- надання допомоги в організації перевезення груп дітей до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- здійснення інших повноважень відповідно до закону.

Стаття 8. Професійні спілки, об'єднання громадян, фонди, підприємства, установи та організації

1. Професійні спілки, об'єднання громадян, фонди, підприємства, установи та організації, що забезпечують проведення оздоровлення та відпочинку дітей, здійснюють заходи з оздоровлення та відпочинку дітей самостійно або за участю органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування відповідно до вимог державних соціальних стандартів надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей.

2. Відносини професійних спілок, об'єднань громадян з органами виконавчої влади та власниками дитячих закладів оздоровлення та відпочинку регулюються законодавством.

Розділ II. ОСНОВНІ ЗАСАДИ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ У СФЕРІ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Стаття 9. Державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей

1. Державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку дітей є складовою державних соціальних стандартів.

2. Складовими державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей є:

- нормативи матеріально-технічного забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку інвентарем та обладнанням для надання медичних послуг, організації виховного процесу та дозвілля дітей;
- нормативи розміщення дітей для оздоровлення та відпочинку на території, у будинках і приміщеннях дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- норми забезпечення дітей повноцінним харчуванням у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку відповідно до фізіологічних потреб і енерговитрат.

3. Державні соціальні стандарти оздоровлення та відпочинку формуються, встановлюються та затверджуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України за участю та погодженням з іншими сторонами соціального партнерства.

4. Юридичні та фізичні особи, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, забезпечують їх функціонування та надання відповідних послуг згідно з державними соціальними стандартами оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 10. Сертифікація послуг у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Для забезпечення належного рівня оздоровлення та відпочинку дітей послуги у сфері оздоровлення та відпочинку дітей підлягають сертифікації.

2. Порядок видачі сертифікатів дитячим закладам оздоровлення та відпочинку, незалежно від форми власності, на право надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 11. Страхування дітей на час їх перебування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

1. Страхування дітей під час перебування в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 12. Науково-методичне та інформаційне забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Науково-методичне та інформаційне забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснює центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

2. Науково-методичне забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється шляхом:

- впровадження інноваційних підходів до організації оздоровлення та відпочинку дітей;
- розробки і видання методичних матеріалів з питань оздоровлення та відпочинку дітей;
- організації співпраці із закладами, установами, організаціями для підвищення ефективності наукового та навчально-методичного забезпечення;
- організації наукових, науково-практичних, науково-методичних семінарів, конференцій, виставок учасників оздоровчо-виховного процесу;
- моніторингу ефективності діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- розробки, затвердження та впровадження типових державних програм оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до вимог державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Інформаційне забезпечення дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється шляхом:

- поширення інформації про діяльність дитячих закладів оздоровлення та відпочинку і послуги, які вони надають;
- створення статистичної, довідкової, маркетингової бази даних щодо оздоровлення та відпочинку дітей;
- проведення рекламно-інформаційних заходів та кампаній;
- висвітлення в засобах масової інформації питань щодо оздоровлення та відпочинку дітей.

Розділ III. ДИТЯЧІ ЗАКЛАДИ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Стаття 13. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку

1. Оздоровлення та відпочинок дітей може здійснюватися у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку протягом року, сезонно, під час канікул, цілодобово, протягом дня.

Діти віком від 7 до 18 років перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку самостійно.

Діти віком від 4 до 6 років перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку разом із батьками або іншими законними представниками.

Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку за своїми організаційно-правовими формами може бути державної (заснований на державній формі власності), комунальної (заснований на комунальній формі власності) або приватної (заснований на приватній формі власності) форми власності.

Оздоровлення та відпочинок дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях, може здійснюватися в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в ході тематичних змін спільно з батьками-вихователями та прийомними батьками і їхніми власними дітьми.

Діти, які потребують особливих умов для оздоровлення, оздоровлюються у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в супроводі батьків або інших законних представників, соціальних працівників тощо.

2. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку створюють умови для проживання, харчування, медичного обслуговування, виховання дітей, розвитку їх інтересів та здібностей, здобуття елементарних трудових навичок тощо відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку у своїй діяльності керуються цим Законом та статутом (положенням), розробленим відповідно до Типового положення про дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

4. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку для проведення оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки і оздоровлюються за кошти державного та місцевих бюджетів, визначаються на конкурсній основі відповідно до порядку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Стаття 14. Типи дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. До дитячих закладів оздоровлення належать:

- дитячий заклад санаторного типу — заклад, у якому діти перебувають цілодобово і де поряд з оздоровчими надається комплекс медичних послуг, спрямованих на поліпшення стану їхнього здоров'я, запобігання захворюванням. З урахуванням природно-кліматичних умов, наявної лікувально-оздоровчої бази, кадрового забезпечення такі заклади можуть бути спеціалізованими;
- дитячий центр — заклад, що функціонує протягом року, в якому діти перебувають цілодобово. Центр має відповідне кадрове забезпечення, спеціально відведену територію, матеріально-технічну базу, які відповідають санітарно-гігієнічним нормам, для організації оздоровлення, відпочинку та навчання дітей;
- позаміський заклад оздоровлення та відпочинку — заклад, що функціонує протягом року, сезонно або під час канікул, у якому діти перебувають цілодобово. Заклад повинен мати спеціально відведену територію, що знаходиться в курортній або заміській зоні, матеріально-технічну базу, що відповідає санітарно-гігієнічним нормам, кадрове забезпечення для організації оздоровлення. Відповідний заклад також може належати до закладу відпочинку.

2. До дитячих закладів відпочинку належать:

- табір з денним перебуванням — заклад, тимчасово утворений у навчальному закладі, закладі культури, охорони здоров'я, фізичної культури та спорту, в якому забезпечується належний догляд за дітьми, виховний процес, їх повноцінне дозвілля, розвиток творчих здібностей та інтересів і де діти перебувають протягом дня, але не менше 6 годин;
- дитячий заклад праці та відпочинку — заклад з денним або цілодобовим перебуванням, у якому поряд з відпочинком

організовується трудова діяльність з метою формування у дітей трудових інтересів і навичок;

- наметове містечко — тимчасово діючий заклад з денним або цілодобовим перебуванням, облаштований на спеціально відведеній території, що відповідає санітарно-гігієнічним вимогам та нормам, у якому здійснюється комплекс заходів, спрямованих на формування у дітей навичок безпечної життєдіяльності, самообслуговування, колективізму.

3. Оздоровчі, відпочинкові та профільні зміни можуть комплектуватися одночасно дітьми всіх вікових груп. Перерва між змінами не має бути менше двох днів.

4. Для оздоровлення та відпочинку дітей можуть використовуватися санаторно-курортні заклади, пансіонати, бази відпочинку, санаторії-профілакторії, оздоровчі комплекси підприємств, установ та організацій, професійних спілок за умови надання зазначеними закладами послуг з оздоровлення та відпочинку відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 15. Утворення, реорганізація та ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку незалежно від форми власності можуть функціонувати як юридичні особи або не мати статусу юридичної особи і перебувати у складі підприємств, установ та організацій як їх філіали чи структурні підрозділи і обов'язково заносяться до Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку.

2. Утворення, реорганізація та ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється за рішенням власника (засновника) або уповноваженого ним органу відповідно до законодавства.

3. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку утворюються центральними, місцевими органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування, професійними спілками, фондами, підприємствами, установами та організаціями, громадянами та їх об'єднаннями з урахуванням соціально-економічних, національних, культурно-освітніх потреб і за наявності необхідної матеріально-технічної та науково-методичної бази, кадрового забезпечення відповідно до законодавства.

4. Засновник (власник) дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності не має права ліквідувати його, зменшувати територію, кількість ліжко-місць, а також здавати в оренду приміщення (будівлі) для провадження діяльності, не пов'язаної з оздоровленням та відпочинком дітей під час їх перебування в ньому, без погодження із центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

5. Реорганізація або ліквідація дитячих закладів оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності допускається лише за згодою відповідного органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування та

за погодженням із центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

6. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку не може бути об'єктом звернення стягнення за борговими зобов'язаннями, не може передаватися у заставу.

7. У разі банкрутства власника місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування вирішують питання про передачу дитячого закладу оздоровлення та відпочинку до комунальної власності.

Стаття 16. Органи управління дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку очолює директор.

2. Органом громадського самоврядування дитячого закладу оздоровлення та відпочинку є загальні збори (конференція) колективу закладу.

3. У дитячому закладі оздоровлення та відпочинку можуть функціонувати методичні об'єднання, що об'єднують учасників оздоровчо-виховного процесу та спеціалістів певного професійного напрямку.

Стаття 17. Правила поведінки в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку

Порушення вимог внутрішнього розпорядку дитячого закладу оздоровлення та відпочинку тягне за собою негайне відрахування дитини із закладу та відправлення до місця постійного проживання за рахунок батьків або інших законних представників.

Стаття 18. Права дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку має право відмовити у прийомі дитини до закладу в разі:

відсутності путівки;

невідповідності віку дитини встановленим вимогам;

відсутності у дитини, яка прибула на оздоровлення та відпочинок до дитячого закладу, медичної довідки встановленого зразка, затвердженого спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Стаття 19. Обов'язки дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку зобов'язаний:

- створити дитині безпечні умови перебування, забезпечити охорону її життя і здоров'я, особистого майна, надання невідкладної медичної допомоги, страхування від нещасного випадку, реалізацію освітніх програм та змістовного дозвілля тощо;
- у разі виникнення обставин непереборної сили забезпечити негайну евакуацію і відправлення дитини до місця постійного проживання;
- у разі захворювання дитини організувати її лікування та за потреби доставлення до місця постійного проживання;

- забезпечити оздоровлення та відпочинок дітей відповідно до державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 20. Матеріально-технічна база дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Дитячий заклад оздоровлення та відпочинку, що має статус юридичної особи, володіє, користується і розпоряджається майном, земельною ділянкою відповідно до законодавства.

Для надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітей дитячим закладам оздоровлення та відпочинку можуть надаватися в оренду спортивні, культурні, оздоровчі об'єкти тощо.

2. Вимоги до матеріально-технічної бази дитячого закладу оздоровлення та відпочинку визначаються відповідними будівельними і санітарно-гігієнічними нормами, правилами їх облаштування та утримання з урахуванням вимог технічної і протипожежної безпеки та державними соціальними стандартами оздоровлення та відпочинку дітей.

Матеріально-технічну базу дитячого закладу оздоровлення та відпочинку складає рухоме і нерухоме майно, що належить йому на праві власності або господарського відання, оперативного управління, орендоване або передане йому засновником (власником).

3. Основні фонди, земельні ділянки та інше майно дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної або комунальної форми власності не підлягають вилученню, крім випадків, передбачених законодавством.

Стаття 21. Штатний розпис дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Штатний розпис дитячого закладу оздоровлення та відпочинку державної чи комунальної форми власності встановлюється на підставі типових штатних нормативів дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, затверджених центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту за погодженням з відповідними центральними органами виконавчої влади у сфері фінансів та праці.

2. Штатний розпис приватного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку встановлюється засновником (власником) на основі типових штатних нормативів дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

Стаття 22. Фінансово-господарська діяльність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Фінансово-господарська діяльність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до Бюджетного та Господарського кодексів України, законів України «Про господарські товариства», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про позашкільну освіту», цього Закону та інших нормативно-правових актів.

2. Кошти, що залишилися на бюджетних рахунках дитячого закладу оздоровлення та відпочинку на кінець фінансового року, не можуть бути вилучені, крім коштів фондів соціального страхування, зазначених у статті 24 цього Закону, та у випадках, передбачених законодавством.

Розділ IV. ПОРЯДОК І УМОВИ НАДАННЯ ДІТЯМ ПОСЛУГ З ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ

Стаття 23. Порядок прийому дитини до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Прийом дитини до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку здійснюється за наявності путівки.

Путівка до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку — документ, який засвідчує право дитини на отримання послуг з оздоровлення та відпочинку, умови перебування в такому закладі і визначає вартість та перелік послуг з оздоровлення та відпочинку для однієї дитини в конкретному закладі.

Стаття 24. Фінансування послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, і дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення та відпочинку

1. Послуги з оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, і дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення та відпочинку, фінансуються за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів.

За рахунок коштів державного бюджету фінансуються послуги з оздоровлення та відпочинку: дітей, які потребують особливих умов для оздоровлення та відпочинку, дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування; дітей-інвалідів; дітей, потерпілих від наслідків Чорнобильської катастрофи; дітей з багатодітних та малозабезпечених сімей; талановитих та обдарованих дітей (переможців міжнародних та всеукраїнських олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад); лідерів дитячих громадських організацій; дітей, які постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф.

Порядок та умови забезпечення дітей, зазначених в абзаці другому цієї частини категорій, послугами з оздоровлення та відпочинку за рахунок коштів державного бюджету визначаються Кабінетом Міністрів України.

Пропозиції щодо обсягів видатків державного бюджету на оздоровлення та відпочинок дітей, зазначених в абзаці другому цієї частини категорій, у встановленому порядку подаються до Кабінету Міністрів України на кожен наступний бюджетний рік уповноваженими центральними органами виконавчої влади.

2. За рахунок коштів місцевого бюджету та бюджету місцевого самоврядування фінансуються послуги з оздоровлення та відпочинку: дітей, батьки яких загинули від нещасних випадків на виробництві або під час виконання службових обов'язків; талановитих та обдарованих дітей (переможців обласних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад усіх рівнів, відмінників навчання); бездоглядних та безпритульних дітей; дітей працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села.

Порядок та умови пільгового забезпечення послугами з оздоровлення дітей, зазначених в абзаці першому цієї частини категорій, за рахунок коштів місцевого бюджету та бюджету місцевого самоврядування визначаються

відповідно місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Для вирішення питання про оздоровлення дітей, зазначених в абзаці першому цієї частини категорій, враховується соціальний статус дитини та матеріальне становище сім'ї, у якій вона виховується.

3. Оздоровлення та відпочинок дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, можуть здійснюватися також за рахунок коштів підприємств, установ та організацій, професійних спілок та фондів, добровільних внесків юридичних та фізичних осіб, інших джерел, не заборонених законодавством.

Стаття 25. Соціальна підтримка оздоровлення та відпочинку дітей

1. Кабінет Міністрів України розробляє і затверджує державну програму оздоровлення та відпочинку дітей.

2. Органи місцевого самоврядування розробляють і затверджують відповідні програми з оздоровлення та відпочинку дітей, фінансування яких здійснюється за рахунок місцевих бюджетів.

Закупівля послуг на оздоровлення та відпочинок дітей відповідно до програм оздоровлення та відпочинку дітей здійснюється у встановленому порядку.

Забезпечення матеріально-технічної бази дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, що утримуються за рахунок коштів державного або місцевих бюджетів, здійснюється відповідно до законодавства.

Стаття 26. Платні послуги у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, що повністю фінансуються з державного або місцевих бюджетів, можуть надавати платні послуги відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

2. У передбачених законодавством випадках дитячі заклади оздоровлення та відпочинку мають право на надання платних послуг після отримання у встановленому порядку відповідних ліцензій.

Стаття 27. Оздоровлення та відпочинок груп дітей за кордоном

1. Координацію діяльності, пов'язаної з виїздом груп дітей за кордон на оздоровлення та відпочинок, контроль за її провадженням здійснюють центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту, відповідний структурний підрозділ Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

2. Оздоровлення та відпочинок груп дітей за кордоном організовується юридичними особами, установчими документами яких передбачено провадження такої діяльності, та за умови отримання дозволу на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном.

3. Надання дозволу на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном здійснюється за місцем проживання дітей відповідним

структурним підрозділом Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Якщо до складу групи входять діти з різних регіонів України, надання дозволу на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном здійснює центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

4. Порядок отримання дозволу на виїзд і організацію оздоровлення та відпочинку дітей за кордоном визначається Кабінетом Міністрів України.

5. Оздоровлення та відпочинок організованих груп дітей за кордоном за державні кошти здійснюється відповідно до вимог державних соціальних стандартів оздоровлення та відпочинку дітей.

Стаття 28. Вимоги щодо прийняття дітей на оздоровлення та відпочинок

1. До дитячого закладу оздоровлення та відпочинку діти можуть прибувати з батьками, іншими законними представниками або у складі груп з особами, які їх супроводжують.

2. Формування груп дітей та призначення особи, яка їх супроводжує до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, здійснюється юридичними особами, якщо їх установчими документами передбачено провадження діяльності з оздоровлення та відпочинку дітей.

3. Група дітей для направлення до дитячого закладу оздоровлення та відпочинку формується і склад її затверджується не пізніше як за два дні до від'їзду.

4. Кожна група до 15 дітей забезпечується особою, яка їх супроводжує. На кожну групу від 30 до 45 дітей додатково призначається один медичний працівник. Особи, які супроводжують дітей під час їх перевезення до або з місця оздоровлення та відпочинку, перебувають у відрядженні та несуть персональну відповідальність за життя і здоров'я дітей до передачі їх працівникам відповідного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку чи батькам або іншим законним представникам.

Витрати на відрядження осіб, які супроводжують дітей, можуть відшкодовуватися за рахунок юридичних осіб, що їх призначили відповідно до частини другої цієї статті, та інших джерел, не заборонених законодавством.

5. Перед відправленням груп дітей на оздоровлення та відпочинок з особами, які супроводжують дітей під час їх перевезення, проводиться інструктаж з питань безпеки.

6. Відповідальність дитячого закладу оздоровлення та відпочинку за життя і здоров'я дітей настає з моменту передачі дітей за списком особами, які їх супроводжували, керівникам цих закладів.

7. Супроводження груп дітей до або з місць оздоровлення та відпочинку здійснюється безоплатно працівниками органів внутрішніх справ.

8. Порядок направлення організованих груп дітей за кордон на оздоровлення та відпочинок, яке здійснюється за рахунок коштів державного бюджету, встановлюється центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту.

Розділ V. УЧАСНИКИ ПРОЦЕСУ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Стаття 29. Учасники процесу оздоровлення та відпочинку дітей

1. До учасників процесу оздоровлення та відпочинку дітей належать: діти; їхні батьки або особи, які їх замінюють; працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку дітей; представники підприємств, установ та організацій — власників (засновників) закладу; представники профспілок та інших об'єднань громадян.

Стаття 30. Права та обов'язки дітей, які перебувають у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку

1. Діти під час перебування в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку мають право:

- на захист прав і свобод, визначених Конвенцією ООН про права дитини, на охорону життя, здоров'я і власного майна, повагу до їх гідності, вільне висловлювання власних поглядів і переконань;
- на кваліфіковану медичну допомогу в разі захворювання або травмування;
- самостійно обирати види діяльності, дозвілля, участь в освітніх, оздоровчих програмах закладів;
- здобувати у передбачених законодавством випадках освіту згідно з державними стандартами освіти;
- отримувати зазначені в путівці послуги з оздоровлення та відпочинку, в тому числі платні;
- на раціональне харчування;
- брати участь в управлінні дитячим закладом оздоровлення та відпочинку;
- звертатися до адміністрації закладу для отримання інформації стосовно побуту, харчування, медичної допомоги, змісту освітніх, оздоровчих програм та програм відпочинку;
- у разі виникнення конфліктної ситуації вимагати вжиття дієвих заходів, у тому числі заміни вихователя.

2. Діти під час перебування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку зобов'язані виконувати правила внутрішнього розпорядку цих закладів.

Стаття 31. Права та обов'язки батьків або інших законних представників

1. Батьки або інші законні представники дітей мають право:

- ознайомитися із статутом дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, правилами перебування дитини у закладі, змістом освітніх, оздоровчих, медичних програм або програм відпочинку, в яких братиме участь дитина;
- захищати права та законні інтереси дитини в разі отримання від неї відповідної інформації;
- звертатися до адміністрації дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, його засновника (власника), органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, утворених ними комісій,

міжвідомчої комісії та інших робочих органів з питання поліпшення роботи дитячого закладу оздоровлення та відпочинку.

2. Батьки або інші законні представники дітей зобов'язані:

- забезпечити дитину на час перебування у дитячому закладі оздоровлення та відпочинку необхідним одягом, взуттям, засобами гігієни;
- провести з дитиною превентивну роботу щодо запобігання шкідливим звичкам;
- забезпечити проходження дитиною медичного обстеження;
- надавати інформацію працівникам дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, особам, які супроводжують дітей, про індивідуальні особливості дитини;
- відвідувати дитину в закладі та у терміни, визначені у путівці, забрати її із закладу;
- відшкодувати заподіяні дитячому закладу оздоровлення та відпочинку збитки внаслідок недисциплінованої поведінки дитини;
- у разі прийняття рішення адміністрацією дитячого закладу оздоровлення та відпочинку про дострокове відправлення дитини до постійного місця проживання за недисциплінованість та у разі неможливості батьків або інших законних представників забрати дитину з дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, відшкодувати витрати, понесені цим закладом, на супроводження дитини до постійного місця проживання.

Стаття 32. Працівники дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Призначення керівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється засновниками (власниками) з числа осіб, які мають, як правило, вищу освіту за профілем (охорона здоров'я, освіта, спорт, культура) і стаж роботи з дітьми не менше п'яти років.

Прийняття на роботу працівників, які безпосередньо працюють з дітьми, здійснюється з числа осіб, які мають відповідну освіту.

Добір на роботу інших працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку здійснюється відповідно до законодавства.

2. Лікарі та медичні працівники, які направляються на роботу в дитячі заклади оздоровлення та відпочинку, повинні мати відповідну кваліфікацію, підготовку та стаж практичної роботи не менше трьох років. Контроль за відбором та направленням медичного персоналу до дитячих закладів оздоровлення та відпочинку покладається на керівника територіальної або відомчої медичної установи, який несе персональну відповідальність за їх професійну діяльність.

3. Для роботи в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку в літній час та під час канікул можуть залучатися студенти педагогічних, медичних та інших навчальних закладів.

4. Сезонні працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, які безпосередньо працюють з дітьми, на час роботи безоплатно забезпечуються помешканням.

5. Сезонні працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, які безпосередньо працюють з дітьми, забезпечуються харчуванням. Розмір плати за харчування встановлюється засновником (власником) закладу.

Вартість харчування працівників повинна відповідати нормам, встановленим спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

6. Умови і розмір оплати праці працівників дитячих закладів оздоровлення та відпочинку державної та комунальної форми власності визначаються законодавством.

7. Умови і розмір оплати праці працівників приватних дитячих закладів оздоровлення та відпочинку встановлюються засновником (власником) згідно із законодавством.

8. Засновники (власники) мають право встановлювати розмір оплати праці працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку відповідно до галузевих тарифних ставок.

9. Враховуючи специфіку роботи дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, яка вимагає цілодобової присутності працівників на території закладу, вартість безоплатного забезпечення їх помешканням та пільговим харчуванням не включається до доходу громадян і не підлягає оподаткуванню податком з доходів фізичних осіб.

10. За педагогічними і медичними працівниками, які направляються на роботу до сезонного дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, зберігається основне місце роботи та безперервний трудовий стаж.

Стаття 33. Права, обов'язки та відповідальність працівників дитячого закладу оздоровлення та відпочинку

1. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку в межах покладених на них обов'язків несуть персональну відповідальність відповідно до законодавства за безпеку життя і здоров'я дітей, які оздоровлюються та відпочивають у цьому закладі, за якість та повноту виконання навчальних та виховних програм, які реалізуються в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку.

2. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку мають право на:

- внесення пропозицій щодо поліпшення оздоровчо-виховного процесу, процесу відпочинку, подання на розгляд керівництва та педагогічної ради пропозицій щодо морального та матеріального заохочення дітей, застосування стягнень до тих, хто порушує правила внутрішнього розпорядку закладу;
- вибір форм підвищення кваліфікації, необхідної для продовження трудової діяльності у такому закладі;
- участь у роботі методичних об'єднань, нарад, зборів, інших органів самоврядування дитячого оздоровчого закладу, у заходах, пов'язаних з організацією оздоровчо-виховної роботи;
- вибір педагогічно обґрунтованих форм, методів, засобів роботи з дітьми;
- соціальне та матеріальне заохочення;

- об'єднання у професійні спілки, участь у громадських організаціях, діяльність яких не заборонена законодавством.

3. Працівники дитячого закладу оздоровлення та відпочинку зобов'язані:

- педагогічні та медичні — перед початком роботи пройти спеціальну курсову підготовку в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту;
- при прийнятті на роботу надати документ про проходження обов'язкового медичного огляду, який дає право працювати з дітьми;
- дотримуватися вимог статуту (положення) дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, виконувати правила внутрішнього розпорядку та посадові обов'язки;
- берегти життя та здоров'я дітей, захищати їх інтереси, пропагувати здоровий спосіб життя;
- виконувати накази та розпорядження директора закладу.

Стаття 34. Державний контроль за діяльністю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку

1. Державний контроль за діяльністю дитячих закладів оздоровлення та відпочинку незалежно від підпорядкування, типу та форми власності закладів здійснюють:

центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту;

- міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку;
- Рада міністрів Автономної Республіки Крим;
- обласні, Київська та Севастопольська міські, районні державні адміністрації, до сфери управління яких належать дитячі заклади оздоровлення та відпочинку.

2. Формою державного контролю є державна атестація дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, яка проводиться в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі виявлення порушень у діяльності дитячого закладу оздоровлення та відпочинку, що можуть вплинути на стан здоров'я дітей, атестація проводиться позачергово.

За результатами атестації закладу присвоюється вища, перша, друга або третя категорія. Порядок присвоєння категорій визначається Кабінетом Міністрів України.

Розділ VI. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО У СФЕРІ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Стаття 35. Міжнародне співробітництво у сфері оздоровлення та відпочинку дітей

1. Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування у межах своїх повноважень можуть укладати договори про співробітництво з відповідними органами, установами та організаціями іноземних держав у сфері оздоровлення та відпочинку дітей відповідно до законодавства України.

2. Дитячі заклади оздоровлення та відпочинку можуть надавати послуги з оздоровлення та відпочинку дітям іноземних держав згідно з договорами, укладеними з іноземними юридичними і фізичними особами.

3. Кошти, отримані від надання послуг з оздоровлення та відпочинку дітям іноземних держав, використовуються дитячими закладами оздоровлення та відпочинку згідно із законодавством.

Розділ VII. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2009 року.

2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом законодавчі та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Кабінету Міністрів України у шестимісячний термін з дня набрання чинності цим Законом:

- привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;
- розробити нормативно-правові акти, передбачені цим Законом;
- забезпечити перегляд і скасування органами виконавчої влади прийнятих ними нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України В. ЮЩЕНКО
м. Київ
4 вересня 2008 року № 375-VI

В.В. Данилевський, заступник начальника Головного управління освіти і науки Черкаської облдержадміністрації

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ОЗДОРОВЛЕННЯ ТА ВІДПОЧИНКУ ДІТЕЙ

Здоров'я нації в наш час розглядається як показник цивілізованості держави, соціально-економічного становища суспільства. Згідно з резолюцією ООН №38/54 від 1987 року здоров'я населення вважається головним критерієм доцільності й ефективності всіх без винятку сфер господарської діяльності. Саме з огляду на це, здоров'я дітей і молоді особливо важливе. Як відмічають українські вчені, близько 75% хвороб у дорослих є наслідком життя у дитячі та молоді роки (1).

Результати вивчення фізичного розвитку школярів Інституту педіатрії та акушерства Академії медичних наук України дають змогу говорити про певне зниження, порівняно з 1985 роком, основних показників фізичного розвитку дітей України.

За останні 10 років виявлено зменшення показників маси тіла у школярів усіх вікових груп, особливо у віці становлення статевих функцій (11-16 років), як у дівчаток, так і в хлопчиків. Дослідження в цьому напрямку свідчать про зупинення процесів акселерації у зрості й розвитку дітей шкільного віку, пік яких мав в Україні в 70-их роках, і дають змогу констатувати наявність протилежної тенденції – уповільнення темпів росту і розвитку дітей.

Якщо провести паралелі від загальнодержавних тенденцій до регіонального аспекту, на рівні Черкаської області, то, як свідчить статистичний буклет «Оздоровлення та відпочинок дітей Черкащини в 2008 році», виданий Головним управлінням статистики в Черкаській області, спільно з управлінням у справах сім'ї, молоді та спорту Черкаської облдержадміністрації, то у 2007 році кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань на 100 000 дітей віком від 0 до 14 років в цілому по Черкаській області склала 178299 випадків, що більше в порівнянні з 2006 роком на 4,9 %, а дитячого населення віком 15-17 років відповідно 119822 випадків (на 10,1% більше) (2).

Так, якщо в 2007 році на хвороби органів дихання у дітей віком від 0 до 14 років показник по Україні становив 94 847 випадків на 100 000 населення відповідного віку, то в Черкаській області – 115 724 випадки на 100 000 дітей. Згідно з цим показником Черкаська область займає з відповідного виду захворюваності. Якщо проаналізувати навіть профілактичні огляди, які проводять медики в закладах освіти Черкащини, то стає очевидним, що за останні 5 років (табл.3) (3) понад 50% учнів демонстрували стійкі очевидні розлади стану здоров'я.

Результати медоглядів свідчать, що відсоток хворих дітей в області становить 73970 учнів (57,5%). Встановлено, що найпоширенішим є тубінфікованість – 13816 учнів (18,7%) по області. Серцево-судинні захворювання – 13710 учнів (18,5%), порушення постави поширено у 11253 учнів, що становить 15,2%, захворювання органів зору виявлено у 10894 учнів

(14,7%). Відсоток захворювання учнів на анемію становить 8% - це 5938 учнів, нервові захворювання є у 5872 дітей (7,9%).

На сьогодні вчені визначають більше чинників впливу на стан здоров'я людини. Це: стан системи охорони здоров'я (10%) усього впливу, умови середовища (близько 20%), спадковість (близько 20%), і найбільше – спосіб життя (50%) (4). Тому викладання валеології і основ здоров'я має сформувати в учнів знання і вміння та бажання вести здоровий спосіб життя. Зауважимо, що факультативна програма «Культура здоров'я» має такі розділи:

- Філософсько-методологічні та культурологічні аспекти здоров'я.
- Фізичне здоров'я.
- Психічне здоров'я.
- Духовне здоров'я.
- Природні умови здоров'я.
- Соціальні умови здоров'я.
- Етнічна культура здоров'я.
- Основи безпеки життєдіяльності та медичних знань.
- Оздоровчі методи та системи (5).

Однак, під час найбільшої перерви в заняттях (літні канікули), в силу різних обставин виникають проблеми в мотивації до формування стійких навичок здоров'я у школярів. З огляду на цей факт, саме система літнього оздоровлення спрямована на те, щоб максимально у формі позашкільних видів освіти і виховання продовжити розпочате в школі. Окрім того, такі сприятливі природні умови, як свіже повітря, вода, фізкультурно-оздоровчі вправи та соціально- і фахово-організована система профілактики та виховання, дають можливість вирішити проблему гіподинамії у школярів, що, в свою чергу, запобігає зниженню функціональних особливостей організму дітей. Навіть уроки фізичного виховання в школі не дають можливості в повній мірі компенсувати фізичну активність. А нормальна і різносторонньо збалансована робота фахівців в оздоровчих таборах практично повністю компенсує брак рухливої активності.

З огляду на вищенаведене стає очевидним, що питання літнього оздоровлення та відпочинку дітей є не тільки надзвичайно важливим аспектом діяльності педагогічних колективів та батьківської громадськості, а і одним із найважливіших напрямів державної політики України.

Конституція України в першому розділі визначає, що життя і здоров'я людини визначається як найвища соціальна цінність (6). Відповідно до цього та інших положень Конституції, в нашій державі будується система, яка визначає як центральну, так і регіональну політику в питаннях організації оздоровлення та відпочинку дітей.

Основні засади державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, повноваження органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, правові, фінансові та організаційні засади утворення і діяльності дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, права, обов'язки та відповідальність усіх учасників процесу визначаються Законом України «Про

оздоровлення та відпочинок дітей» (7). На сьогоднішній день вищезазначений закон найбільш повно визначає основні принципи і засади побудови державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей, дає визначення основних термінів, окреслює систему, встановлює державні стандарти, визначає порядок та умови надання послуг з оздоровлення та відпочинку. Серед інших законодавчих актів, які визначають державну політику у сфері оздоровлення і відпочинку дітей, є: «Сімейний кодекс України» (8), Закон України «Про охорону дитинства» (9), та Закон України «Про позашкільну освіту» (10).

На регіональному і місцевому рівні відповідальність за проведення літнього оздоровлення і відпочинку дітей відповідно до вимог ст.22 Закону України «Про місцеві державні адміністрації» (11) покладено на місцеві органи державної виконавчої влади. Також, відповідно до сфери повноважень, частина цієї роботи, як зазначено в ст. 32 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (12), покладається на органи місцевого самоврядування.

Найпоширенішими рішеннями, які приймаються на регіональному рівні, є розпорядження голів місцевих державних адміністрацій (обласних, районних), як правило місцевими адміністраціями затверджуються заходи щодо організації оздоровлення та відпочинку дітей. Із представників структурних підрозділів, задіяних в процесі оздоровлення створюються дорадчі органи – координаційні ради відповідних адміністрацій. Органи місцевого самоврядування в процесі організації оздоровлення та відпочинку дітей здійснюють кілька функцій. Перш за все, відповідні ради приймають рішення про виділення коштів з відповідних бюджетів для організації оздоровлення та затверджують їх використання. Також профільні депутатські комісії рад здійснюють контроль за ходом самого оздоровлення дітей і виступають з ініціативою для прийняття відповідних рішень радами.

Характеризуючи питання оздоровлення і відпочинку дітей в динаміці з радянських часів, слід відмітити, що підхід до цього питання до 1991 року і з часу здобуття України незалежності суттєво відрізняється. У Постанові Ради міністрів Української СРСР, Української республіканської ради Професійних спілок і ЦК ЛКСМ від 9 квітня 1987 р. №111 «Про заходи щодо поліпшення оздоровлення дітей і підлітків у 1987-1990 роках» чітко подано план для всіх структур, задіяних у цьому процесі. Подається чіткий план оздоровлення дітей і підлітків в республіці у 1987-1990 роках. По категоріях дітей в динаміці до років виведено доволі чітку схему збільшення кількості оздоровлених дітей (13).

У сучасних умовах на рівні Міністерства України у справах сім'ї, молоді та спорту мова іде лише про прогнозовані показники щодо оздоровлення дітей в Україні. Має свої прогнозовані показники і Міністерство освіти і науки, однак у цьому випадку прогноуються кількісні показники стосовно пришкільних таборів, таборів праці та відпочинку та профільних таборів системи освіти.

Відбулися суттєві зміни і в роботі самих оздоровчих закладів. Як ми вже відмічали, за часів СРСР літнє оздоровлення проходило саме в закладах санаторного типу та позаміських таборах, що функціонували практично в кожному районі. Сьогодні ж основний акцент робиться на пришкільні табори

системи освіти. Загалом, різними формами оздоровлення системи освіти в сучасних умовах оздоровлюється 90% дітей.

У силу різних соціально-економічних процесів в Україні в регіонах практично перестала функціонувати система позаміських таборів. Майже повністю зазнала реорганізації приватизація та перепрофілювання системи санаторних оздоровчих закладів. Фактично, сьогодні в нашій державі відбувається становлення принципово нової державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей. Відповідно до основних напрямів державної політики у сфері оздоровлення і відпочинку визначаються такі пріоритети:

- підтримка заходів, що здійснюються підприємствами, установами і організаціями, фондами, громадянами та їх об'єднаннями у цій сфері;
- створення доступного та ефективного ринку послуг з оздоровлення та відпочинку дітей;
- збереження і розвиток мережі дитячих закладів оздоровлення та відпочинку;
- забезпечення підготовки кадрів для здійснення заходів з оздоровлення та відпочинку дітей;
- стимулювання проведення науково-дослідних робіт, розроблення та впровадження інноваційних програм;
- створення механізмів економічного стимулювання, кредитування, цільової фінансової підтримки закладів, що здійснюють оздоровлення та відпочинок дітей;
- оптимізація системи управління;
- створення Державного реєстру дитячих закладів оздоровлення та відпочинку з метою запобігання їх ліквідації, передачі під заставу, перепрофілюванню, використанню не за призначенням (7).

Відповідно до державних, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, у межах своїх повноважень, в основному спрямовують зусилля на вирішення місцевих проблем. Серед основних це: відновлення (де можливо) мережі місцевих позаміських оздоровчих таборів, розробка, фінансування та втілення відповідних регіональних програм оздоровлення, фінансування оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої уваги та підтримки; підтримка місцевих оздоровчих закладів в питаннях встановлення пільг із землекористування, сплати місцевих податків і зборів, оплати комунальних платежів.

У цілому, як місцева, так і державна політика, не зважаючи на суттєві кроки у своєму розвитку, знаходяться ще в процесі становлення і потребують подальшого розвитку і вдосконалення.

До певної міри процес оздоровлення та відпочинку дітей в літній період 2009 року буде проходити у рамках, визначених Законом України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» (7). Так, положеннями цього Закону чітко розмежовується поняття «оздоровлення» (поліпшення та зміцнення фізичного та психічного стану здоров'я дітей) і «відпочинок» (відновлення фізичних та психічних функцій дитячого організму).

Також законодавчо чітко визначено, що відпочинкова зміна – це період перебування дитини в дитячому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 14 днів, а оздоровча зміна – це період перебування дитини в оздоровчому закладі оздоровлення та відпочинку не менше 21 дня, протягом яких дитина отримує послуги з оздоровлення та відпочинку.

У процесі організації оздоровлення та відпочинку дітей особливу увагу потрібно звернути на дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки з боку держави. Відповідно до Указу Президента України «Про літнє оздоровлення та відпочинок дітей, учнівської та студентської молоді у 2008 році» №533 від 10 червня 2008 р. (14) коло дітей та молоді, у порівнянні з положеннями аналогічних указів попередніх років (№418 від 22 травня 2006 р. та №377 від 4 травня 2007 року (15) суттєво розширилося.

На сьогоднішній день це діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування; діти-інваліди; діти, потерпілі від наслідків Чорнобильської катастрофи; діти, батьки яких загинули від нещасних випадків на виробництві або під час виконання службових обов'язків; діти з багатодітних та малозабезпечених сімей; талановиті та обдаровані діти (переможці міжнародних, всеукраїнських, обласних олімпіад, конкурсів, фестивалів, змагань, спартакіад, відмінники навчання, лідери дитячих громадських організацій); бездоглядні та безпритульні діти; діти, що постраждали внаслідок стихійного лиха, техногенних аварій, катастроф; діти працівників агропромислового комплексу та соціальної сфери села.

Також слід відмітити, що уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері оздоровлення та відпочинку дітей визначено центральний орган виконавчої влади у справах сім'ї, молоді та спорту. Саме на профільне міністерство і його структурні підрозділи на місцях покладено забезпечення державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей.

Під час організації роботи закладів оздоровлення та відпочинку або ж при виборі такого закладу для складання угод на відповідні послуги слід враховувати, що законодавство передбачає, що послуги у сфері оздоровлення та відпочинку дітей підлягають сертифікації. При цьому сертифікати дитячим оздоровчим закладам оздоровлення та відпочинку на право надання послуг з оздоровлення та відпочинку є обов'язковим для всіх закладів, незалежно від форм власності.

Суттєвим фактором державної політики в галузі оздоровлення та відпочинку дітей є те, що нормою Закону передбачено обов'язкове страхування дітей на час їх перебування у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку. Тому при складанні відповідних угод з такими закладами потрібно обов'язково прослідкувати, щоб вартість страховки була включена у вартість путівки для дітей.

Однією із особливостей оздоровчої кампанії 2009 року є те, що нормою Закону визначено, що перебування дітей віком від 4 до 6 років у дитячих закладах відпочинку та оздоровлення має відбуватися разом із батьками або іншими законними представниками. А оздоровлення дітей-сиріт та дітей,

позбавлених батьківського піклування, може здійснюватися спільно з батьками-вихователями та прийомними батьками і їх власними дітьми.

Що стосується типів дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, то до закладів оздоровлення належать: дитячий заклад санаторного типу, дитячий центр, позаміський заклад оздоровлення та відпочинку. До закладів відпочинку належать табір з денним перебуванням (термін перебування протягом дня не менше 6 годин), дитячий заклад праці та відпочинку і наметове містечко.

Як відомо, фінансування послуг з оздоровлення та відпочинку дітей, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки, здійснюється за рахунок коштів державного та місцевого бюджетів. Так, кожний рік приймаються постанови Кабінету Міністрів України про виділення коштів на такі цілі. У таких постановах визначаються об'єми фінансування та порядок використання коштів. Однак, що стосується коштів місцевого бюджету, порядок і умови використання коштів на ці цілі мають визначатися рішеннями відповідних рад або виконкомами, якщо такий порядок передбачено радами.

Основним робочим документом, який визначав всі робочі аспекти процесу організації та проведення оздоровлення до 1 січня 2009 року, була Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 року №323 «Про організаційне та фінансове забезпечення відпочинку та оздоровлення дітей в Україні» (16). Однак, із введенням в дію Закону України «Про оздоровлення та відпочинок дітей» визначено, що розроблення та виконання відповідних регіональних програм покладено саме на місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування. Проте затвердження таких програм на регіональному (обласному) рівні гальмується через непевність економічного прогнозування у короткотерміновому плануванні. Але на малих територіях (рівні районів) зробити економічно-фінансові розрахунки простіше і ефективніше. Тому більш ефективним цей процес буде лише за безумовної співпраці всіх зацікавлених структурних підрозділів, що задіяні в ході організації і проведенні оздоровлення, та затвердження місцевих програм оздоровлення та відпочинку дітей починаючи з базового рівня.

Зважаючи на те, що 90% всього оздоровлення та відпочинку дітей припадає на оздоровлення і відпочинок, який організовується галуззю освіти, а місцеві програми оздоровлення ще в процесі розробки і прийняття, в 2009 році це питання унормовуватиметься більш за все розпорядженнями голів місцевих державних адміністрацій. Тому нам, освітянам, всі необхідні аспекти місцевої політики в галузі оздоровлення та відпочинку дітей необхідно владнати пропозиціями для включення в проект розпорядження або додатками до розпорядження.

Використана література

1. Формування навичок здорового способу життя в дітей і підлітків / Н.Ю. Максимова, А.Й. Карпенко, Н.Л. Лук'янова, Н.Б. Підлісна, інші. – К.: Ніка-Центр, 2001. |ISBN 566-521-133-1|.

2. Статистичний буклет. Оздоровлення та відпочинок дітей Черкащини у 2008 році. Ч.: 2008.
3. Інформаційно-аналітичний збірник «Освіта Черкащини у 2007 році». – Ч.: 2008.
4. Формування здорового способу життя молоді: стратегія розвитку українського суспільства. Частина 1/ О.О. Яременко (кер.авт.кол.), О.В. Вакуленко, Ю.М. Галустьян та ін. – К.: 2004.
5. «Практична психологія та соціальна робота»// №2-3 (49-50).– 2003.
6. Конституція України.
7. Закон України від 04 вересня 2008 року №375-УІ «Про оздоровлення та відпочинок дітей».
8. Сімейний кодекс України.
9. Закон України «Про охорону дитинства» від 26.04.2001 № 2402.
10. Закон України «Про позашкільну освіту».
11. Закон України «Про місцеві державні адміністрації».
12. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні».
13. Постанова Ради Міністрів Української СРСР, Української республіканської ради Професійних спілок і ЦК ЛКСМ від 9 квітня 1987 р. №111 «Про заходи щодо поліпшення оздоровлення дітей і підлітків у 1987-1990 роках».
14. Указ Президента України "Про літнє оздоровлення та відпочинок дітей, учнівської та студентської молоді у 2008 році" від 10.06.2008 № 533.
15. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку використання у 2007 році коштів, передбачених у державному бюджеті для організації оздоровлення та відпочинку дітей у дитячих оздоровчих таборах, дитячих центрах "Артек" і "Молода гвардія" від 10.04.2007 № - 615.
16. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 1997 року №323 «Про організацію і фінансове забезпечення відпочинку та оздоровлення дітей в Україні».

ПЛАН роботи літнього пришкільного табору «Сонечко»

Дата	Назва заходу
06.06.2008 	<p><u>День туризму.</u></p> <ol style="list-style-type: none">1.Збір учнів. Лінійка.2.Презентація шкільного туристичного гуртка.3.Змагання юних туристів.4.Інструктаж з техніки безпеки перед походом до річки Дніпро.5.Похід до р.Дніпро.6. Конкурс кашоварів.7.Підсумок дня.
07.06.2008 	<p><u>День «Чомучок»</u></p> <ol style="list-style-type: none">1.Збір учнів. Лінійка.2.Інтелектуальна гра «Що? Де? Коли?»3.Конкурс «Загадаю загадочку та й посію на грядочку»4.Виставка довідкової літератури.5.Робота з шкільним психологом.б. Підсумок дня.

09.06.2008

День природи

- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Бесіда «Збережемо довкілля».
- 3.Збір лікарських рослин.
- 4.Екологічний десант (прибирання сільського парку)
- 5.Екскурсія в природу. Ігри.
6. Вікторина «У світі рослин».
7. Підсумок дня.

10.06.2008

День театру

- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Інструктаж з техніки безпеки перед поїздкою у місто.
- 3.Поїздка в драмтеатр на виставу «Чарівна лампа Аладіна».
- 4.Екскурсія по Черкаському обласному драматичному театру.
- 5.Робота шкільного лялькового театру.
- 6.Підсумок дня.

11.06.2008

День музики

- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Година спілкування «Хай лунає пісня на добро».
3. «Караоке на майдані».
4. Музичні ігри «Хто кого переспіває», «Музична пантоміма».
5. Дискотека.
6. Робота танцювального гуртка.
7. Підсумок дня.

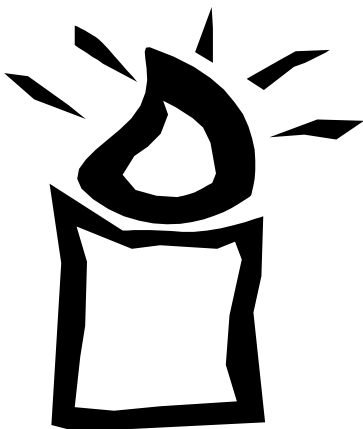
12.06.2008

День Спорту

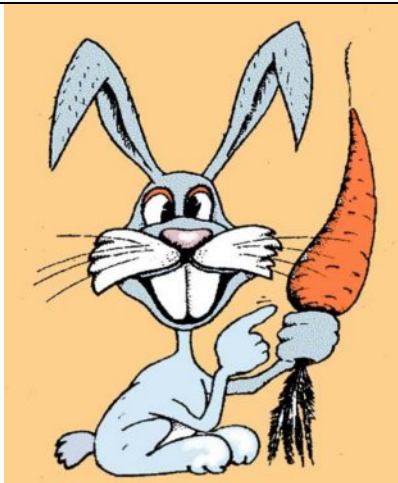
- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Свято «В гостях у Котигорошка».
- 3.Змагання з футболу, волейболу, бадмінтону.
- 4.Ігри на спортивному майданчику.
5. «Веселі старти».
6. Підсумок дня.

13.06.2008

День безпеки життєдіяльності.

- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Захід «У країні дорожніх знаків».
- 3.Бесіда «Вогонь на службі у людей».
- 4.Практичне заняття «Хай дитина знає кожна – жартувати з вогнем не можна».
- 5.Зустріч з шкільним соціальним педагогом, психологом. Робота в загонах .
6. Підсумок дня

День сміху.

- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Конкурс на краще виконання смішинок, гуморесок.
- 3.Конкурс веселих гримерів.
- 4.Конкурс карикатур та дружніх шаржів.
5. Смішний концерт.
6. Підсумок дня.

14.06.2008

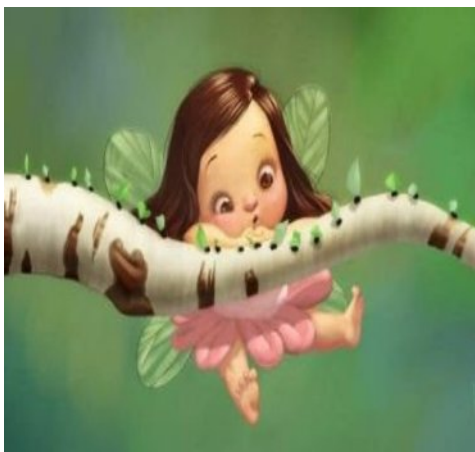
17.06.2008

День козаків

- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Козацька вікторина.
- 3.Інструктаж з техніки безпеки перед екскурсією в м. Чигирин.
- 4.Екскурсія в м. Чигирин - столицю козаччини.
- 5.Підсумок дня.

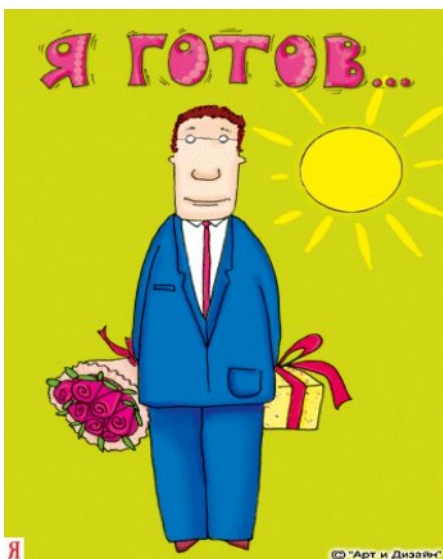
18.06.2008

День дівчаток

1. Збір учнів. Лінійка.
2. Конкурс «Міс табору».
3. Показ моди і зачісок.
4. Дискотека.
5. Підсумок дня.

19.06.2008

День хлопчиків.

1. Збір учнів лінійка.
2. Конкурс «Містер табору».
3. Конкурс лозунгів – кричалок.
4. Матч з футболу.
5. Дискотека.
6. Підсумок дня.

20.06.2008

День ввічливості і духовності

- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Бесіда «Духовне здоров'я».
- 3.Гра «Побажаємо людям доброго дня».
4. Турнір ввічливих.
5. Підсумок дня.

21.06.2008

День табору

- 1.Збір учнів. Лінійка.
- 2.Загонові кола спілкування.
3. Урочиста лінійка – закриття табірної зміни.

О.М.Бондаренко, педагог-організатор Ватутінської загальноосвітньої школи I-III ступенів №6 Ватутінської міської ради Черкаської області

Стадіон моєї мрії

(спортивно-пізнавальний захід)

Мета і завдання заходу:

- Розширення знань учнів про найбільш популярні спортивні ігри (виникнення, правила гри, цікаві факти).
- Популяризація фізкультури і спорту як основних аспектів у формуванні здорового способу життя.
- Формування поняття про користь рухової активності та занять фізкультурою і спортом.
- Сприяння розвитку самосвідомості при виборі життєвих цінностей.

Захід проводиться у малому спортивному залі.

Ведучий. Хто з вас візьметься порахувати, скільки різних ігор є на світі. Їх дуже багато.

Найбільш популярними є футбол, волейбол, ручний м'яч, баскетбол.

ФУТБОЛ

Про футбол вам розповідь...

Дату і місце народження футболу не можна назвати з такою впевненістю і точністю як, скажімо, в баскетболі чи волейболі. Річ у тім, що ігри, схожі на футбол, існували багато сторіч тому в багатьох країнах. Проте батьківщиною футболу в його сучасному вигляді вважають Англію. У 1863 році тут було створено футбольну асоціацію, сформульовано перші правила. Відтоді й веде літочислення найпопулярніша з усіх спортивних ігор, що полонила серця мільйонів уболівальників в усіх куточках світу. Одна за одною в різних країнах виникали футбольні федерації й асоціації. У 1904 році було створено Міжнародну федерацію футбольних асоціацій (МФФА).

У нашій країні у футбол почали грати в 70-х роках минулого сторіччя. Першими осередками цієї гри були Миколаїв, Одеса.

Ведучий. Увага! Увага! Зараз спортивна вікторина.

1. Скільки гравців у футбольній команді? (11).
2. Хто написав книгу «Воротар республіки»? (Лев Кассіль).
3. Які ви знаєте спортивні розряди і звання? (I – II юнацькі, I – III дорослі, кандидат у майстри спорту (КМС), майстер спорту (МС), майстер спорту міжнародного класу (МСМК).
4. У якому мінімальному складі дозволяється виступати команді у змаганнях з футболу? (Не менше 7 гравців).
5. Чи може команда грати без воротаря? (Так).

6. Що у футболі вважається пробіжкою? (Якщо воротар з м'ячем у руках робить більше ніж 4 кроки).

А зараз футбольна естафета.

Бажаючі повинні з 12 метрів із 3-х разів попасти в низький бар'єр. Переможе той, хто попаде усі три рази.

ВОЛЕЙБОЛ

Ведучий. Про волейбол вам розповість...

Волейбол має точну дату народження. Його придумали в США (слово «волейбол» у перекладі з англійської мови означає «літаючий м'яч»). Цю гру створив Вільям Морган – викладач фізичної культури коледжу в місті Геліон.

У 1895 році він розробив правила гри. Простота, доступність, висока емоційність зумовила широку популярність, якої волейбол набув у інших країнах Америки, а пізніше Азії та Європи.

У нашій країні перше знайомство з волейболом відбулося у 1920 році. З часом ця гра стала в нас одним із наймасовіших і найулюбленіших видів спорту. Зараз наші команди є лідерами волейболу.

Спортивна вікторина.

1. Зі скількох гравців складається волейбольна команда? (6).
2. Скільки замінів може провести команда в кожній партії? (6).
3. Чи дається час на зміну гравця? (Ні).
4. Як називаються гравці, які стоять ближче до сітки і за ними? (Гравці передньої і задньої лінії)
5. Як починається розіграш очка? (З подачі).
6. Якою частиною тіла дозволяється приймати м'яч? (Вище пояса будь-якою частиною тіла).
7. Чи дається час на одну партію? (Ні, гра до 15 очок).

Волейбольна естафета.

Бажаючий гравець із передачі м'яча повинен попасти в баскетбольне кільце. Переможе той, хто з трьох разів зробить більше точних передач.

РУЧНИЙ М'ЯЧ (ГАНДБОЛ)

Ведучий. Про гандбол вам розповість...

Цю гру придумав датчанин Хольгер Нільсон. Перші офіційно зареєстровані змагання з гандболу відбулися в 1898 році. А через три десятиліття, 1928 року було створено Міжнародну федерацію гандболу. До її складу входять національні федерації понад 60-ти країн. Відомі два варіанти цієї гри: 11:11, 7:7. Загальне визнання здобула гра 7:7.

На міжнародній арені радянські гандболісти вперше заявили про себе 1962 року.

Спортивна вікторина.

1. Яка вага гандбольного м'яча? (425 – 470 г чол., 325 – 400 г жін.).
2. Які ви знаєте розміри майданчика? (38 – 18 м, 44 – 220 м).
3. Скільки секунд команда має право володіти м'ячем? (45 с).
4. З чого починається гра? (Кидком м'яча із центра поля).

5. Коли призначається спірний м'яч? (Коли ним одночасно заволодівають гравці обох команд)
6. Що таке вчинок? (Зневажлива дія)

Гандбольна естафета.

Бажаючі з 10 м повинні попасти в маленький м'яч, який підвішений на стояку, з трьох разів. Перемагає той, хто попаде усі три рази.

БАСКЕТБОЛ

Ведучий. Про баскетбол розповість

Баскетбол «винайдено» у 1891 році в США. Щоб якось поживити заняття з гімнастики, викладач фізичного виховання Спрінгфілдського коледжу в штаті Масачусетс доктор Джеймс Нейсміт придумав цю гру для закритого приміщення. В гімнастичному залі був балкон. До його поруччя він приладнав два кошики з-під персиків. Сюди треба було закидати м'яч. З англійської слово «баскет» означає «кошик», а «бол» — м'яч. Отож, цілком зрозуміла й назва баскетбол. Через рік Нейсміт розробив перші правила. Змагання з баскетболу вперше включили до програми 1936 року. Відтоді 7 разів підряд переможцями олімпійських турнірів баскетболістів були американці. І тільки в 1972 році на XX Олімпійських іграх перемогли радянські спортсмени.

Спортивна вікторина.

1. Що повинен зробити суддя, коли в команді залишається 2 гравці?
(Закінчити гру і команді записати поразку)
2. Чи можна під час гри основних гравців міняти на запасних?
(Так)
3. Яке покарання повинен дати суддя гравцю за неспортивну поведінку?
(Дискваліфікувати гравця)
4. Яка загальна тривалість гри?
(40 хв. чистого часу)
5. В яких випадках діє правило 30 секунд?
(Коли команда за 30с не зробить спроби закинути м'яч у корзину)
6. Коли час не рахується ігровим і зупиняється годинник?
(Коли суддя дає сигнал на зупинку гри)

Баскетбольна естафета.

Бажаючі з 5 метрів повинні із трьох спроб попасти в корзину. Виграє той, хто попаде три рази.

Ведучий. А зараз слово надається журі.

Суддівська колегія підводить підсумки і нагороджує найбільш активних учасників заходу призами.

З історії спорту (брейн-ринг)

I тур. «Розминка»

Кожна команда отримує по 6 питань.

На обдумування одного питання дається 10 секунд.

Запитання для I – ї команди.

1. Скільки гравців у команді з волейболу? (6).
2. У якій грі спортсмени грають ногами? (У футболі).
3. Як перекласти з англійської слово «ball»? (М'яч).
4. Як ще називається воротар? (Голкіпер).
5. Який вид спорту називають «королевою спорту»? (Легку атлетику).
6. Як називається спортсмен, який бігає на короткі дистанції? (Спринтер).

Запитання для II – ї команди.

1. Скільки гравців у команді з баскетболу? (5).
2. У якій грі спортсмени грають через сітку? (У волейболі).
3. Як перекласти з англійської слово «foot»? (Нога).
4. Як ще називають суддю? (Рефері, арбітр).
5. Скільки раундів триває бій боксерів? (12).
6. Як називається спортсмен, який бігає на довгі дистанції? (Стаєр).

II тур. Конкурс капітанів.

Тема «Спортсмени України».

Капітани по черзі вибирають питання і через 10 секунд дають відповідь.

1. Чий іменем названо в Україні турнір із художньої гімнастики? (Кубок Дерюгіної).
2. Хто є абсолютним чемпіоном світу зі спортивної гімнастики серед жінок? (Лілія Подкопаєва).
3. Кого називають «золотою рибкою» України? (Яну Клочкову).
4. У якому виді спорту виступала відома українська спортсменка Інеса Кравець? (Легка атлетика, потрійний стрибок).
5. У якому виді спорту виступав відомий український спортсмен Сергій Бубка? (Легка атлетика, стрибки із жердиною).
6. Хто є наймолодшим генієм України з шахів? (Руслан Пономарьов).

III тур. «Дуель».

Відповідає та команда, капітан якої першим подасть звуковий сигнал (не допускаючи фальстарту). У разі неправильної відповіді, право на відповідь переходить до іншої команди.

1. Скільки гравців у команді з футболу? (11).
2. Скільки гравців змагається на ринзі? (2).
3. Яка команда є чемпіоном України з футболу у 2005 році? («Шахтар»).
4. Хто був тренером київського «Динамо» до 2001 року? (В.В.Лобановський).
5. Як називається гравець, «придбаний» в іншої команди? (Легіонер).
6. Хто є президентом клубу «Динамо» Київ? (Г. Суркіс).

7. Як називається футбольна команда, найбільш популярна на Львівщині? («Карпати»).
8. Хто є кращим футбольним воротарем України? (О. Шовковський).
9. Як називаються змагання, які проводяться 1 раз на 4 роки? (Олімпійські ігри).
10. Що є символом Олімпійських ігор? (Вогонь, прапор).
11. Що зображено на Олімпійському прапорі? (5 кілець).
12. Якого кольору кільця на Олімпійському прапорі? (Чорне, червоне, жовте, голубе, зелене).
13. На яких Олімпійських іграх спортсмени України брали участь самостійною командою? (1996, XXVI, Афіни).
14. Що таке Параолімпійські ігри? (Для спортсменів-інвалідів).
15. Чим найчастіше закінчував бої Віталій Кличко? (Нокаутом).
16. Де жили і тренувалися брати Клички? (У Німеччині).
17. Кого називають агресивним боксером світу? (М. Тайсона).
18. Скільки часу триває один боксерський раунд? (3 хвилини).
19. Як називається найдовша бігова дистанція? (Марафон).
20. У якому виді спорту грають м'ячем некруглої форми? (У регбі).
21. Яких ви знаєте українських спортивних коментаторів – жінок? (Катерина Зінченко, Марічка Падалко).
22. Коли не можуть відбуватися Олімпійські ігри? (Під час світової війни).
23. Які бувають Олімпійські ігри? (Літні і зимові).
24. Яка висота футбольних воріт? (2,44 м).
25. Скільки хвилин триває футбольний матч? (90).
26. Якими є розміри футбольного поля? (120x90 – максимальний, 90x45 – мінімальний).
27. У якій країні вперше відбулися Олімпійські ігри? (В Греції).
28. Чим знаменитий П'єр де Кубертен? (Він відновив сучасні Олімпійські ігри).
29. Якою частиною тіла дозволяється приймати м'яч у волейболі? (Вище пояса будь-якою частиною тіла).
30. У якому мінімальному складі дозволяється виступати команді у змаганнях з футболу? (Не менше 7 гравців).

***Спорт у запитаннях та
відповідях
(брейн – ринг)***

Мета: розширити знання дітей про різні види спорту, популяризувати заняття спортом, як одну з основних складових здорового способу життя, розвивати кмітливість, логічне мислення.

У грі беруть участь 4 команди по 7 осіб. Спочатку проводяться півфінальні ігри до 3-х очок між командами 8-х та 9-х класів. Фінальна гра до 6-ти очок проводиться між командами – переможцями.

Правила гри:

- Право дати відповідь на запитання має та команда, капітан якої першим подасть звуковий сигнал (не допускаючи фальстарту).
- У разі неправильної відповіді, право на відповідь переходить до іншої команди.
- Час для обговорення кожного запитання – 1 хвилина.
- Відповідати на запитання має право 1 учасник команди, якого призначить капітан. Виправлення, доповнення під час відповіді не допускаються.

Запитання для гри.

1. **Що таке спорт?** (Спорт – це підготовка та проведення змагань з фізичних вправ).
2. **Яка країна є батьківщиною олімпійських ігор?** (Греція).
3. **Як часто проводилися олімпійські ігри у Стародавній Греції?** (1 раз на 4 роки).
4. **Хто з богів вважався покровителем олімпійських ігор у Стародавній Греції?** (Зевс).
5. **Чому лижник, що стрибнув з трампліна робить руками колові рухи?** (Для того, щоб надати тілу в повітрі більш стійкого положення).
6. **Що означає слово «баскетбол»?** (З англійської «баскет» - корзина, «бол» - м'яч).
7. **Що таке велобол?** (Гра з м'ячем на велосипедах).
8. **Що означає слово «го»?** (Японські шашки).
9. **Що означає слово «дзю-до»?** (З японської «дзю» - благородство, «до» - принцип).
10. **Де легше здійснити рекорд зі стрибків у висоту – на одному з полюсів чи на екваторі?** (На екваторі, адже там сила тяжіння менша).
11. **Яка приблизно маса футбольного м'яча перед грою?** (400 – 450 грамів).
12. **У стародавні часи їх робили з ребер або інших кісток великих тварин. Їх спортивна біографія почалася приблизно у XVI – XVII ст., але справжню відомість вони набули на початку XIX ст. (в той час вони були вже металевими). Про що йде мова?** (Ковзани).
13. **Що заборонялося робити під час олімпіади у Стародавній Греції?** (Війни, страти, суди, торгові угоди).
14. **Скільки часу тривали перші олімпійські ігри?** (5 днів).
15. **Кому у Стародавній Греції не дозволялося бути присутнім на олімпійських іграх під страхом смертної кари?** (Жінкам).
16. **Чому ковзаняр нахиляє корпус уперед майже до горизонтального положення?** (Нахиливши корпус уперед, спортсмен має змогу робити глибші і сильніші поштовхи).
17. **Навіщо на спідній поверхні лижі зроблено поздовжню виїмку?** (Поздовжня виїмка на спідній поверхні лиж не дає їм ковзати вбік).

18. З латини перекладається як «швидконіг». Вперше винайдений у Франції в 1791 році і був зроблений з дерева. Цар Олександр III катався на ньому. На чому? (На велосипеді).
19. Хто і за якої умови допускався до участі в олімпійських іграх у Стародавній Греції? (Вільні греки, якщо вони тренувалися 10 – 12 місяців до початку ігор і кожен день починали з зарядки).
20. Чому під час велогонок велосипедисти намагаються рухатись слід у слід? (Основний опір повітря переборює лідер, повітря обтікає тих, що за ним, мов єдине тіло).
21. Чому на віражах хід автомобіля слід уповільнити? (Якщо цього не зробити, він може перекинутися, оскільки центр ваги автомобіля в цей час ще продовжує рухатись за інерцією прямолінійно).
22. Що означає «стипл-чейз»? (Скачки на конях з перешкодами).
23. Що означає «крикет»? (Гра з м'ячем і биткою).
24. Назвіть країну – родоначальника футболу. (Англія).
25. Коли не можуть відбуватись олімпійські ігри? (Під час світової війни).
26. Чим знаменитий П'єр де Кубертен? (Він відновив сучасні олімпійські ігри).

Спорт. Здоров'я. Життя (вікторина)

Мета: профілактика шкідливих звичок, популяризація здорового способу життя, розвиток логічного мислення, кмітливості, розширення знань про спорт як одного із шляхів до здорового способу життя.

У вікторині беруть участь 2 команди по 7 осіб (учні 8-9 класів).

Хід гри

I тур. Розминка. Тема: «3 історії олімпіади».

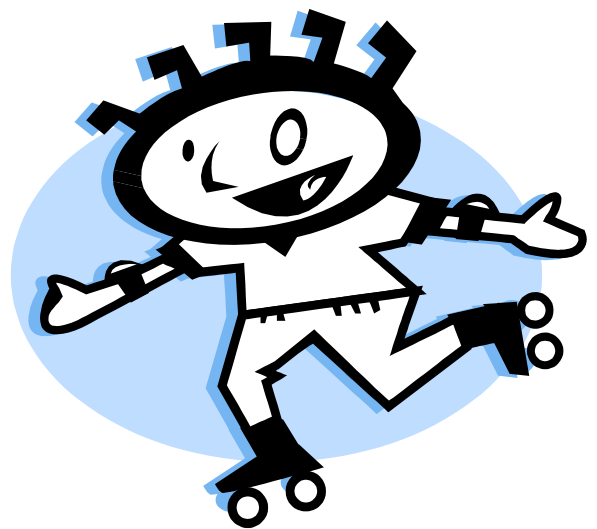
Кожна команда отримує по 3 запитання.

I команда.

1. Яка країна є батьківщиною олімпійських ігор? (Греція).
2. Як часто проводилися олімпійські ігри у Стародавній Греції? (1 раз на 4 роки).
3. Скільки часу тривали перші олімпійські ігри? (5 днів).

II команда.

1. Кому не дозволялося бути присутнім на олімпійських іграх у Стародавній Греції під страхом смертної кари? (Жінкам).
2. Хто з богів вважався покровителем олімпійських ігор у Стародавній Греції? (Зевс).

3. Що заборонялося робити на час олімпіади у Стародавній Греції? (Війни, страти, суди, торгові угоди).

II тур. «Хто швидше?»

На питання відповідає та команда, яка першою подасть звуковий сигнал. В разі неправильної відповіді, право відповідати переходить до іншої команди.

1. Чому лижник, що стрибнув з трампліна, робить руками колові рухи? (Щоб надати тілу в повітрі більш стійкого положення).
2. Що таке велобол? (Гра з м'ячем на велосипедах).
3. Що означає слово «го»? (Японські шашки).
4. Де легше здійснити рекорд зі стрибків у висоту – на одному з полюсів чи на екваторі і чому? (На екваторі, адже там сила тяжіння менша).
5. У стародавні часи їх робили з ребер або кісток великих тварин. Їх спортивна біографія почалася приблизно в 16-17 ст., але справжню відомість вони набули на початку 19 ст. (в той час вони були вже металевими) Про що йде мова? (Ковзани).
6. Чому ковзаняр нахиляє корпус уперед майже до горизонтального положення? (Нахиливши корпус уперед, спортсмен має змогу робити глибші й сильніші поштовхи).
7. Навіщо на спідній поверхні лижі зроблено поздовжню виїмку? (Поздовжня виїмка на спідній поверхні лиж не дає їм ковзати вбік).
8. З латини перекладається як «швидко ніг». Вперше винайдений у Франції в 1791 р. і був зроблений з дерева. Цар Олександр III катався на ньому. На чому? (На велосипеді).
9. Чому на віражах хід автомобіля слід уповільнити? (Якщо цього не зробити, він може перекинутись, оскільки центр ваги автомобіля в цей час ще продовжує рухатись за інерцією прямолінійно).
10. Що означає слово «стипл -чейз»? (Скачки на конях з перешкодами).

III тур. «Заморочки із бочки про шкідливі звички».

Капітани команд по черзі витягують питання. В разі неправильної відповіді, інша команда не має права на свою відповідь на це питання.

1. В Росії за царювання Миколи Федоровича звинувачуваних у цьому вперше карали 60 ударами палиць по ступнях, вдруге - відрізували носа або вуха. За що так карали? (За куріння).
2. Яку тварину порівнюють із алкоголіками? (Кроля).
3. Яка релігія забороняє вживання спиртних напоїв? (Мусульманство).
4. У Франції в часи В. Гюго вельможну особу, яка проїжджала через місто, пригощали вином з чотирьох бокалів. У одному з них було «свиняче» вино. В якому? (У четвертому).
5. Тим, хто хоче позбутися звички палити, німецькі наркологи наполегливо радять якомога більше їсти баклажанів, картоплі, помідорів та цвітної капусти. Чому? (У цих овочах міститься нікотин, тому пом'якшується синдром «ломки»).

6. Що означає слово «алкоголь» у перекладі з арабської мови? (Одурманення, запаморочення).
7. Як називається одним словом хворобливе захоплення деякими речовинами, ліками, які паралізують центральну нервову систему? (Наркоманія).

IV тур. Конкурс капітанів. «Відгадай гру»

Капітани команд по черзі витягують картки, на яких записане визначення спортивної гри. Через 10 секунд капітан повинен назвати цю гру.

1. Спортивна гра, яка зводиться до перекидання ракетками через сітку маленького м'ячика (волана). (Бадмінтон).
2. Командна спортивна гра, мета якої – закинути руками м'яч у підвішений до щита кошик. (Баскетбол).
3. Спортивна гра, під час якої м'яч перекидається руками через сітку від однієї команди до другої. (Волейбол).
4. Спортивна командна гра з шайбою або м'ячем на льодовому чи трав'яному полі. (Хокей).
5. Гра двох суперників на квадратній дошці, поділеній на 64 чорно-білі клітини. Кожен з противників має по 16 білих або чорних фігур, якими «ходять» за встановленими правилами. (Шахи).
6. Спортивна гра двох команд, під час якої гравці кожної намагаються забити ногами м'яч у ворота супротивника. (Футбол).

О.Г.Савченко, заступник директора з виховної роботи Носачівської загальноосвітньої школи I-III ступенів Смілянської районної ради

Конкурси та вікторини для проведення у таборі

Інтелектуальний конкурс «Україна»

Індивідуальне тестування. Учасники сідають так, щоб поруч не було представників із одного загону. Ведучий видає кожному тест-аркушик. Ведучий за схемою: питання – 5-секундна пауза – питання + 4 варіанти відповідей – ще раз (тихіше) питання + 4 варіанти відповідей – 10-секундна пауза – наступне питання... задає 14 запитань з історії, географії, культурної спадщини України, а учасники із 4 варіантів відповідей вибирають, на їх думку, правильний і записують у тест-аркушик номер варіанту. Місця визначаються по кількості правильних відповідей.

Зразки запитань (читає вихователь):

1. Кому належить вислів: «Світ ловив мене, та не спіймав»?

- А) Т. Шевченку;
- Б) І. Франкові;
- В) Л. Українці;
- Г) Г. Сковороді.

2. Автор першої конституції України –

- А) Ярослав Мудрий;
- Б) Володимир Мономах;
- В) Пилип Орлик;
- Г) Михайло Грушевський.

3. Вкажіть рядок, у котрому правильно названо компоненти троїстих музик:

- А) скрипка, сопілка, бубон;
- Б) скрипка, сопілка, цимбали;
- В) сопілка, кобза, бубон;
- Г) скрипка, кобза, сопілка.

4. Назва будинку, де містилася в давнину на Україні виборча міська влада:

- А) сенат;
- Б) рейхстаг;
- В) міськрада;
- Г) ратуша.

5. Козацький човен:

- А) каное;
- Б) чайка;
- В) байдарка;
- Г) шхуна.

6. Кошовий отаман, що писав листа турецькому султанові:

- А) І. Сірко;
- Б) І. Мазепа;
- В) Б. Хмельницький;

Г) Байда – Вишневецький.

7. Козак, якого часто зображували на народних картинах у 16-17 ст.:

- А) Байда;
- Б) *Мамай*;
- В) Самійло Кішка;
- Г) Мазепа.

8. Хто з названих князів був християнином?

- А) *Ольга*;
- Б) Олег;
- В) Ігор;
- Г) Святослав.

9. Найбільший острів в Україні:

- А) Зміїний;
- Б) Крим;
- В) *Джарилгач*;
- Г) Капрі.

10. Найглибше озеро України:

- А) Ялпуг;
- Б) Сиваш;
- В) Морське Око;
- Г) *Свитязь*.

11. Найбільша Річка України:

- А) Дніпро;
- Б) *Дунай*;
- В) Дністер;
- Г) Десна.

12. Найбільший порт України:

- А) *Одеса*;
- Б) Миколаїв;
- В) Севастополь;
- Г) Іллічівськ.

13. Найдорожчий вид транспорту на Україні:

- А) Річковий;
- Б) залізничний;
- В) автомобільний;
- Г) *повітряний*.

14. Обласний центр Закарпаття:

- А) Львів;
- Б) *Ужгород*;
- В) Мукачево;
- Г) Чернівці.

Вікторина «Планета Земля»

Учасники (1 хлопець, 1 дівчина) сідають окремо, отримують аркуші для відповідей, на яких вказують назву свого загону та пишуть відповіді на

запитання «так», якщо згодні з пропонованим твердженням, або «ні», якщо вважають його хибним.

На виконання відводиться 5 хвилин. Відлік часу починається тоді, коли всі конкурсанти мають завдання.

Запитання стосуються географії України, світу. Після здачі аркушів з відповідями вихователь зачитує правильні варіанти.

1. Найбільша вершина Європи – Монте-Роза (Ні, Монблан).
2. Найбільше за площею озеро Європи – Онезьке (Ні, Ладозьке)
3. Столиця Герцеговини – Сараєво (Так).
4. Найдовша ріка Азії – Лена (Ні, Янцзи).
5. Аральське море розташоване на території Узбекистану, Казахстану (так).
6. Максимальну плюсову температуру (+ 50) було зафіксовано в Іспанії (Севілья) (так).
7. Дніпро протікає територією Білорусії (так).
8. Місто Орел заходиться на Україні (ні, в Росії).
9. Офіційна мова Анголи – португальська (так).
10. Україна сусідить з Чехією (ні, зі Словаччиною).

Вікторина «Логіка»

За 15 хвилин дати письмові відповіді на запитання, які, як правило, не потребують знань теорем, формул, ускладнених обчислень. Головне в них – співставлення, мислення, аналіз.

1. На галявині гралися зайці. Всього у них 18 вух. 4 зайці сховалися у норі. Скільки зайців залишилися на галявині? Скільки в них ніг? (5 зайців; у зайців лапи, а не ноги.)
2. Син мого батька, а мені не брат. Хто це? (Я сам)
3. Під час канікул учні міської школи їхали на екскурсію в село. Їхали вони двома автобусами. В одному було 27 учнів, а в другому 38. Назустріч їм автобусом їхало 29 учнів сільської школи. Скільки всього учнів виїхало на екскурсію з міста в село? (65 учнів).
4. У 2 години дня в Києві йшов дощ. Чи можна чекати сонячну погоду через 10 годин? (Буде ніч).
5. Друзі розв'язували кросворд. Ігор розв'язав швидше, ніж Олег. Олег розв'язав пізніше за Ігоря, але випередив Мишка. Хто розв'язав швидше за всіх? (Ігор).
6. Мотоцикліст їхав у село. По дорозі він зустрів 3 легкові машини і вантажну. Скільки всього машин їхало у село? (Жодної).
7. У млині було 8 мішків, на кожному мішку сиділо по 2 миші. Прийшов мельник з котом. Скільки тепер стало ніг? (2 ноги мельника).
8. У коробці лежать олівці: 4 червоних і 3 синіх. У темряві беруть олівці. Скільки треба взяти олівців, щоб серед них був хоча б один синій?(5).
9. Ваня розкладав камінці на відстані 2см один від одного. Скільки камінчиків розклав він на проміжку 10 см?
10. Заєць стрибнув 6 разів, по 4 м кожного разу. Вовк подолав таку відстань за 3 стрибки. Якої довжини стрибок у вовка? (8м).

11.3 12 сірників складено 5 квадратів. Прибери 4 сірники так, щоб залишилось 2 квадрати.

12. Ремонт половини даху коштує 100 гривень. А скільки буде коштувати ремонт цілого даху? (Ніскільки, оскільки дах цілий).

13. Я зайшла в автобус і перелічила всіх пасажирів. Їх було 17. Автобус поїхав. На першій зупинці зайшло 6 пасажирів, вийшло 8. На другій зупинці зайшло 10 пасажирів, ніхто не виходив. На наступній зупинці вийшло 3, зайшло 8. На наступній зупинці зайшло 2 пасажири. На останній із зупинок зайшов один пасажир. Він багато мав корзинок. Скільки всіх було зупинок? (5)

14. Записати число 10 трьома одиницями ($11-1=10$).

15. У кімнаті в кожному кутку сидить кішка, а навпроти кожної кішки є 3 кішки. Скільки кішок у кімнаті? (4).

ШКОЛА

За 15 хвилин письмово відповісти на питання, як правило, узяті майже дослівно із шкільних підручників.

Місця – по кількості правильних відповідей.

1. Результат дії ділення. (частка)
2. Хто вперше винайшов глобус? (Бехайм)
3. В якому році було відкрито Америку? (1492)
4. Результат дії множення. (добуток)
5. Скільки елементів у таблиці Менделєєва?
6. Хто відкрив подвійне запліднення у 1898 році? (Навашин)
7. Хто сконструював мікроскоп? (Роберт Гук)
8. Кому належить вчення про теорію еволюції? (Чальз Дарвін)
9. Хто написав «Острів скарбів»? (Стівенсон)
10. Куб числа 2. (8)
11. Хто автор роману «Айвенго»? (Вальтер Скотт)
12. Гіпербола (літературне) – це... (перебільшення)
13. Хто написав казку «Оле-Лукойє»? (Андерсен)
14. Тварина, якою користуються інформатики (миша)

Спорт

За 15 хвилин письмово відповісти на запитання, що стосуються спорту. Місця по кількості правильних відповідей.

Після здачі аркушів з відповідями вихователь зачитує правильні варіанти.

1. Вкажіть рік московської олімпіади, що одночасно є роком народження одного з представників адміністрації табору «Зміна» (1980).
2. Назвіть вид спорту, у якому здобула олімпійське золото Оксана Баюл (фігурне катання).
3. Давньогрецький учений, філософ, «кралець», що брав участь в олімпійських іграх (Піфагор).
4. Скільки кілець в олімпійській емблемі (5).
5. Країна, в якій вперше почали проводити олімпійські ігри (Греція).
6. Що символізують кільця олімпійської емблеми (материки).

7. Кого в давнину не допускали до олімпійських ігор? (Жінок).
8. Назвіть воротаря, а пізніше відомого тренера київського «Динамо» (В.Лобановський).
9. Кого називають золотою рибкою України (прізвище)? (Яна Клочкова).
10. Найсильніша людина України (Вірастюк).
11. Удар по воротах з 10 –метрової відстані (пенальті).
12. Гра в м'яч на воді (поло).
13. Хто відновив давні олімпійські ігри (П'єр де Кубертен).
14. Спортсмен, який нещодавно балотувався на посаду мера Києва (Кличко).
15. Вид холодної зброї, що використовується у спортивних двобоях. (Рапіра).

ВЕСЕЛА РОЗМИНКА

Відповіді на нестандартні, з гумористичним ухилом, питання.

Усний варіант проведення. Перед питанням ведучий каже, із скількох літер складається слово-відповідь. На задане питання (яке, до речі, не обов'язково дослуховувати до кінця) відповідає той, хто першим підняв руку. Якщо відповідь учасника не така, як написана у ведучого, то на це питання він не має права відповідати вдруге, а свої варіанти відповіді пропонують його суперники (піднята рука з мовчанням теж вважається за неправильну відповідь). Якщо ніхто не піднімає руку, то ведучий починає називати по одній, починаючи з першої, літери слова-відгадки.

1. 6 літер. Телемило, що викликає сльози (серіал).
2. 7 літер. Стрибучий дітоноша (кенгуру).
3. 4 літери. Частина тіла, якою киває боягуз (п'ята).
4. 10 літер . Автор маршу поразки холостяків (Мендельсон).
5. 4 літери. Ручна тварина програміста (миша).
6. 6 літер . Сльозогінний овоч (цибуля).
7. 4 літери. одяг на тарілці (шуба).
8. 5 літер. Транспорт у царство Морфея (ліжка).
9. 6 літер. Кулінарне дерево непослухів (Береза).
10. 4 літери. Порція знань (урок).
11. 5 літер. Зброя двієчника (бомба).
12. 6 літер. Країна, що зве себе білизнаю (Ямайка).
13. 5 літер . Смертельний аромат для дідька (ладан).
14. 4 літер. З чим сало розумне? (Хліб).
15. 7 літери. Рослина – місце знаходження Пилипа (конопля).
16. 7 літер . Квітка невпевнених закоханих (ромашка).
17. 6 літер. Нагадують про себе гулею (граблі).
18. 8 літер. Фей серед музикантів (диригент).
19. 9 літер. Котяче спиртне (валеріана).
20. 4 літери. Місто з торбами (Суми).

З досвіду роботи оздоровчого табору Степанецької загальноосвітньої школи I-III ступенів Канівської районної ради

*Кожен день у нас цікавий –
веселий, плідний і яскравий*

Понеділок

Перший день у нашому колі –
Допомога рідній школі.
В цей день ми миємо, прибираємо –
Дорослим допомагаємо.

Вівторок

Дуже любимо малювати,
Саморобки виробляти.
Маємо умілі руки,
У «Росавки» нема скуки.

Середа

Цей день у нас –
Для інтелектуалів час.
Вікторини, конкурси і сміх
«Росавка» нам дарує для усіх.

Четвер

Ми до лісу завітаєм
І цікавиночки пізнаєм.
В цей день екскурсії у нас –
Не життя, а просто клас!

П'ятниця

Увесь тиждень готувались,
І, нарешті, всі зібрались.
«Росавка» співає і танцює.
У цей день завжди святкує!

*План виховної роботи
пришкільного оздоровчого табору
з денним перебуванням
«Росавка»
(літо 2008 року)*

- 02.06. Відкриття табірної зміни.
День захисту дітей.*
- 03.06. День безпеки життєдіяльності.*
- 04.06. День здоров'я.*
- 05.06. День екологічного здоров'я.*
- 06.06. День фізкультури та спорту.
Мала спартакіада.*
- 09.06. День здорового харчування.*
- 10.06. День зеленої аптеки.*
- 11.06. День туризму.*
- 12.06. День пісні та музики.*
- 13.06. День медицини та гігієни.*
- 17.06. День козацтва.*
- 18.06. День спорту та туризму.*
- 19.06. День народних традицій та звичаїв.*
- 20.06. Фестиваль талантів.*
- 23.06. День захисту прав дитини.*
- 24.06. День ввічливості.*
- 25.06. День народної казки.*
- 26.06. Закриття табірної зміни.*

Гра «Острів скарбів»

Для гри необхідно підготувати:

- компаси;
- загадкові листи;
- «скарб».

Гра має на меті закріпити початкові знання юних краєзнавців із спортивного орієнтування, навчити правильно користуватися компасом, ознайомити з поняттям «зворотній азимут».

Все необхідне до гри заздалегідь готує інструктор загону, йому необхідно підготувати спеціальні листи, вирахувати потрібні азимути, заховати «скарб», про який теж необхідне подбати. Місцем проведення такої гри служить вся територія табору.

У зручній для загону момент інструктор «під великим секретом» збирає всіх дітей і змовницьким голосом зачитує їм перший лист, який «щойно надійшов» від загадкового лісового чаклуна.

Наприклад, такий:

«Вітаю вас, юні друзі!

Хочу попередити, що знайти потрібну стежку в гірських лісах, якими я володів, не так просто. Тому для першого разу і заховав свій таємничий скарб недалеко. Та перед тим, як вказати дорогу до моєї таємниці, я хочу випробувати вас, перевірити ваші знання, оскільки лише знання та уміння можуть допомогти вам у далеких мандрівках у моїх густих лісах.

Отже, від входу найбільшого будинку в таборі потрібно пройти рівно 50 метрів на схід до розлогого куща ліщини, далі повернути на південний захід і, дотримуючись азимуту 210 градусів, пройти ще 42 метри. У невеликому дуплі старої верби знайдете наступний мій лист.

«Лісовий Володар»

Дотримуючись напрямків, що вказані в першому листі, група, користуючись компасом, знаходить друге послання, далі — третє і т.д. Останній лист вказує місце, де знаходиться скарб, укомплектований згідно з фінансовими можливостями.

Для того, щоб гра проходила цікаво, вона повинна бути несподіваною для дітей і носити вигляд експромту. Але експромтом вона є лише для юних туристів. Настрій, який забезпечить натхнення дітей та інструктора, так само як «скарб», готується завчасно протягом зміни.

Якщо настрій дійсно знаходиться на високому рівні, діти після знахідки кожного листа, щоб справити хороше враження на Лісового Володаря, співають, читають вірші, розповідають казки і т. ін.

Творчий конкурс «Ромашка»

Конкурс не потребує тривалої підготовки, завжди подобається дітям. Суть його проста. Необхідно зробити з паперу ромашку і на зворотному боці білих пелюсток написати завдання. Завдання повинні бути творчими, цікавими. Потім учасники поділяються на групи (а можна і індивідуально), підходять до ромашки, відривають пелюстки і виконують ті завдання, які їм запропоновані. Можна також обрати журі для оцінки виступів. Ось деякі творчі завдання для "Ромашки". Вони розраховані для дітей молодшого шкільного віку.

1. ПОФАНТАЗУЙТЕ І ВІДОБРАЗИТЬ:

Гарячу праску, будильник, чайник, телефон або інші предмети, які можна побачити у нашій квартирі, а інші нехай вгадають, що ви відображали.

2. СПРОБУЙТЕ ВІДОБРАЗИТИ ХОДУ ЛЮДИНИ:

- яка щойно перемогла у конкурсі чи змаганні;
- у якої тісні черевики;
- яка невдало "підфутболила" цеглину;
- хворої на радикуліт;
- яка опинилася вночі у лісі.

3. ПОКАЖІТЬ МІМІКОЮ, ХОДОЮ, ЗВУКАМИ:

- стурбованого кота, засмученого пінгвіна, радісного кролика, похмурого орла, розгніваного кабана.

4. ЗГАДАЙТЕ, ЯК ВИГЛЯДАЮТЬ, І ВІДОБРАЗИТЬ АРХІТЕКТУРНІ СПОРУДИ- ВІЗИТНІ КАРТИ ДЕЯКИХ КРАЇН.

Єгипетські піраміди, Ейфелева вежа, статуя Свободи, Пізанська вежа, Великий Китайський Мур.

5. ПОСТРИБАЙТЕ, АЛЕ НЕ ТАК, ЯК ЦЕ РОБИТЕ ЗВИЧАЙНО, А ЯК:

- горобець, кенгуру, заєць, жаба, цвіркун.

6. УЯВІТЬ, ЩО ВИ ТВАРИНА, ЯКА ЛЮБИТЬ МУЗИКУ, АЛЕ НЕ МОЖЕ РОЗМОВЛЯТИ.

Уявили? Тепер пісню "Сонячне коло" хором: прогавкайте, пронявкайте, промукайте, покудкудакайте, прокукурайте, прокрюкрякайте.

Якщо вам сподобалося, тепер точнісінько так виконайте іншу пісню.

7. ПРОЧИТАЙТЕ ОДИН З ВІРШІВ АГНІЇ БАРТО (наприклад "Идет бычок, качается") не так, як ви звичайно читаєте виразно, а ніби ви...

- виправдовуєтесь перед товаришами;
- розсердилися на бабусю;
- вихваляєтесь перед друзями;

- злякалися собаки;
- розсердилися на молодшого брата.

9. ВИКОНАЙТЕ ПІСНЮ ”У ЛІСІ, ЛІСІ ТЕМНОМУ...” так, ніби ви:

- африканські аборигени, кавказькі горці, індійці племені апачі, оленярі Чукотки, індійські йоги.

10. Танцювальний конкурс. Ви знаєте, що під час танцю часто використовують такі предмети: м’ячі, стрічки (є навіть ”Танець з шаблями”). А ви придумайте танець: із шваброю, стільцем, валізою, чайником, подушкою.

11. Ви всі знаєте танок маленьких каченят, у якому рухи нагадують каченя, що відкриває клюв, махає крильцями. А ви спробуйте на цю ж мелодію придумати танок з рухами інших тварин і виконайте його.

У вас може вийти танок:

- маленьких кошенят,
- маленьких цуценят,
- маленьких жеребців,
- маленьких поросят,
- маленьких мавпочок.

А тепер навчіть цьому танцю всіх ваших друзів.

12. ЗВУКАМИ І РУХАМИ ВІДОБРАЗИТЬ:

- оркестр українських народних інструментів..
- симфонічний оркестр.
- оркестр популярної музики,
- джазовий оркестр,
- військовий духовий оркестр.

13. ЗГАДАЙТЕ, ЩО РОБИТЬ ДИРИГЕНТ, коли керує оркестром, а тепер візьміть паличку диригента і уявіть, що ваш уявний оркестр зараз виконає вальс, військовий марш, симфонію, сучасну танцювальну мелодію, українську народну пісню.

14. ПРИДУМАЙТЕ ІСТОРІЮ про:

- собаку, який жив у холодильнику,
- ворону, яка любила кататися на велосипеді.
- щуку, яка грала на гітарі,
- бєрезу, яка хотіла навчатися плавати.
- хруща, який дуже боявся висоти.

15. ПРИДУМАЙТЕ НОВУ (іншу) НАЗВУ УРОКАМ:

Математики, співів, української мови, фізвиховання, праці.

16. І останній конкурс: ПЕРЕНЕСІТЬ СТІЛЕЦЬ З ОДНОГО КІНЦЯ КІМНАТИ В ІНШИЙ, але:

- без допомоги рук;
- ніби це миска, наповнена до країв водою;
- ніби ви - Чарлі Чаплін;
- ніби ви йдете по замінованому полю;
- зовсім не торкаючись долу ногами.

Масові дитячі ігри

Характерною особливістю дітей усіх вікових груп є емоційність і допитливість, прагнення перевірити, випробувати свою силу і спритність, бажання фантазувати, відкривати таємниці і прагнути до чогось незвичайного, далекого і прекрасного.

Гру не дарма називають королевою дитинства. Без неї дітям жити невесело, нецікаво. При вмілому використанні гра може стати незмінним помічником вихователя.

Гра — засіб багатогранний. Це і самостійна діяльність, що сприяє всебічному розвитку особистості, і засіб формування та згуртування колективу, і метод організації інших видів діяльності, і емоційний стан, і засіб спілкування.

Залежно від змісту та структури ігри поділяють на пізнавальні та інтелектуальні; творчі та рольові; рухливі та спортивні.

В організаційний період основною формою є колективні творчі справи, які сприяють створенню дружного колективу. Використовуються різні форми ігрової діяльності: народні ігри; ігри — вікторини; ігри на місцевості; веселий експрес; вечір ігор і сюрпризів, веселі старту.

Що треба пам'ятати, організовуючи гру з дітьми?

Перед початком гри треба зацікавити дітей її змістом, визначити умови проведення гри, ознайомити з правилами, розподілити завдання,

1. Кожна гра має бути забезпечена необхідним для її проведення обладнанням та інвентарем.

2. Необхідно привчати дітей контролювати й регулювати свої дії та сили у грі. Тому доцільним є аналіз, розгляд гри, успіхів і помилок її учасників.

3. Необхідно широко залучити самих дітей при проведенні різних ігор у ролі членів журі; слід пам'ятати, що дітей середнього та старшого віку в основному приваблюють ігри з поділом на команди.

4. Треба прагнути вносити у гру елементи романтики, загадковості, використовуючи для цього розвідку справ, пакети із завданням тощо.

5. Кілька хвилин вільного часу, що з'явилися поміж справами, мають бути використані для рухливих ігор, ігор — забав, ігор, тренувань.

6. Самоконтроль, стриманість, впевненість у своїх діях, спокійний і зацікавлений стан — ці риси допоможуть вихователю вчасно вирішити конфліктну ситуацію, що виникла, встановити психологічну рівновагу.

Видатні педагоги, філософи, психологи минулого та сучасного високо цінували гру як вид діяльності дитини.

Тому, готуючись до роботи з дітьми, слід пам'ятати, що добра гра — добра робота. У грі дитина не повинна бути пасивною. Завжди згадуй заповіді витівника:

1. Посмішка і хороший настрій — основа успіху.
2. Говори чітко, коротко, голосно.
3. Витівника мають бачити всі.
4. Заздалегідь знайди собі помічників.
5. Добираючи ігри, думай про вік учасників, місце проведення, реквізити.
6. Гра не повинна принижувати людської гідності.
7. Будь готовий запропонувати іншу гру, якщо перша не вдалася.
8. Витівник вболіває за всіх.
9. Підбадьорюй і підхвалюй гравців і болільників.
10. Умій подякувати всім за участь у грі.

Пропонуємо ігри, які можна організувати перед початком масової справи у залі, ігротечі, на місцевості, у поході.

Ігри в лісі, на галявині

Дубе-дубок, виручай, дружок!

Цю гру найкраще проводити у змішаному лісі, де ростуть берези, осики, дубки, близько до них стоять сосни, ялини.

За допомогою жеребкування обирають того, хто водить. Всі інші тікають від нього. Ті, які тікають, повинні віднайти між дерев дубок і, обхопивши його руками, сказати: «Дубе-дубок, виручай, дружок!» Той, хто встиг це зробити, врятований, тому що біля дубочка ловити не можна.

У грі є таке правило: коли тебе піймали — ти ловиш іншого. Якщо ви опинитесь в лісі, де дубки трапляються рідко або їх немає взагалі, але є берези, проведіть цю гру так само, але домовившись, що рятувальним деревом є берізка. І тоді втікач, рятуючись від переслідування, повинен обхопити берізку і вигукнути: «Берізонько, виручай!»

Але можна грати й так: обхопіть рукою будь-яке дерево, тільки правильно його назвіть. Хто переплутає берізку з осикою — починає водити.

Дозорна вишка

Для гри найкраще вибрати галявину з чагарниками. За жеребкуванням один із гравців стає дозорним. Він займає центр галявини, де увіткнутий прапорець. Це дозорна вишка.

Дозорний зав'язує собі очі та починає голосно рахувати: «Один... два... три...» - і так до тридцяти. Відрахувавши 30 секунд, дозорний знімає пов'язку та голосно заявляє: «Іду шукати!»

Його задача — виявити та назвати всіх помічених ним гравців. Для пошуку дається 10 хвилин.

Поки дозорний рахує, гравці повинні встигнути заховатися, замаскуватися. Гра ця ставить перед гравцями складну задачу: перемагає у грі той, хто заховається найближче від дозорного, хто найдовше не буде виявлений. А той,

хто заховався далі 20 метрів від дозорної вишки, виходить із гри, його дозорний не шукає.

Спочатку дозорний уважно оглядається довкола, не сходячи з місця. Потім обходить галявинку по колу діаметром 3—5 метрів. Наступне коло ширше — 8—10 метрів.

Якщо протягом 10 хвилин ним виявлена тільки частина гравців, подається сигнал свистком чи голосом. Тоді кожний, кого не виявив дозорний, повинен встати та підняти вгору руку. Той, хто опинився ближче всіх до дозорної вишки, вважається переможцем, йому нараховується 2 очка, а тому, кого дозорний не зміг виявити на відстані 10 метрів, 1 очко. А дозорному — навпаки: 2 очка нараховується за кожного гравця, якого він зумів виявити, стоячи біля прапорця на дозорній вишці на відстані 10 метрів, і по 1 очку за гравця, виявленого на відстані 6—8 метрів.

Право бути наступним дозорним отримує той, кого виявили останнім. Переможцем буде той, хто набрав найбільшу кількість очок протягом усієї гри.

Щоб не було суперечок, хто опинився ближче всіх до вишки, заготуйте перед грою розмітку — 2—3-метрову палицю, розмічену на сантиметри.

Сирена

Сирена — це сильний, різкий сигнал, попереджає про небезпеку, а іноді про зустрічі.

На спортивному майданчику сирена — в руках у судді. Цим сигналом він може почати гру, зупинити її та почати знову. Свисток судді вручається гравцеві, який за жеребкуванням або за бажанням стає тим, хто водить — «сиреною».

Ця гра — змагання на уважність. Для гри вибирається простора галявинка, на якій є пеньки, ростуть кущі. Грають одночасно від 20 до 50 чоловік.

«Сирена» стає обличчям до дерева біля краю галявинки. Всі інші розташовуються на другому її кінці. На галявині — тиша. Тільки-но той, хто водить, повернеться обличчям до дерева, всі гравці починають рухатися до нього. Він може у будь-який момент оглянутися, але перед тим повинна прозвучати сирена. Тоді всі повинні негайно зупинитися та завмерти. Кого той, хто водить, побачить після свистка у русі, той повинен повернутися на вихідну лінію.

Той, хто водить, знову повернувся спиною до галявини. Нові швидкі перебіжки гравців, і знову раптовий сигнал — сирена! Всі завмерли в тій позі, на тому місці, де їх застав сигнал.

Всього протягом гри можна дати 10 сигналів. Хто за цей період зумів найближче підійти до «сирени», отримує свисток.

У ведмедя на бору

На лісовій галявині прапорцями та шишками, смужками старої берести викладається коло — це мешкання ведмедя. Ведмедя вибирають за допомогою жеребкування. Він забирається в свою барлогу, лягає там. Інші діти ходять довкола та співають:

У ведмедя на бору

*Гриби, ягоди беру,
А ведмідь мовчить,
Не ричить і не бурчить!
У ведмедя на бору
Я і меду наберу...
- Р-р-ру!..
— А я втечу!..*

Ведмідь, який до цього часу тихо собі спав, раптом піднімається та біжить за гравцями, щоб їх упіймати. Діти, що оточували барлогу, швидко розбігаються в різні сторони. Кого ведмідь упіймав, із тим він міняється ролями.

Ведмідь має право ловити тільки протягом однієї хвилини. Час пройшов, нікого ведмідь не впіймав, — значить він знову лізе до своєї нори — й усе спочатку.

Якщо три рази підряд ведмідь нікого не впіймав, його карають. Покарання повинні бути смішними. Наприклад, «заарканять» ведмедя, посадять на мотузку та водять довкола барлоги, як по ярмарці, змушують танцювати. Потім прощають незграбного ведмедя та вибирають нового та знову починають гру.

Роззяви

«Роззяви» — дуже давня гра, розрахована на уважність і кмітливість. Почати цю гру можна на будь-якій, навіть маленькій галявині.

Для гри знадобляться джгут, довга гілка.

Всі гравці сідають на траву обличчям до центра кола. Руки тримають за спиною. Сидіти в колі можна тільки щільно, на відстані не більше напівзігнутої руки один від одного.

Всі гравці сідають на траву обличчям до центра кола. Руки тримають за спиною.

Вибирають того, хто водитиме. Він ходить із джгутом позаду кола, наспівуючи якусь пісеньку, і тим часом тихенько підкидає джгут кому-небудь із гравців, які сидять у колі. Тільки-но джгут буде покладений на землю, той, хто водить, замовкає. Це сприймається як сигнал. Якщо гравець, який сидить у колі, вчасно не помітив підкинутого йому джгута, то той, хто водить, обійшовши коло, тихенько піднімає і починає плескати джгутом роззяву. Тут вже вставай і біжи кругом кола. Можна бігти направо, наліво. Задача — обігти коло й зуміти зайняти своє місце в ньому. Але якщо вільне місце встигає зайняти той, хто водить, водити доведеться «роззяві».

Якщо підкинутий джгут виявлений вчасно, тоді гравець повинен узяти його в руки, обережно припіднятися і плескати сусіда справа. Той піднімається і біжить по колу. А той, хто водить, повинен швиденько зайняти одне вільне місце. А друге вільне місце займає хтось один із пари, що змагається між собою. Водитиме той, хто лишається.

Борсучок

У лісі, на галявині, в центрі позначають квадрат розміром приблизно 3х3 м. Квадрат позначають прапорцями. Це нора борсучка. У норі два виходи: один

попереду, другий позаду. Виходи теж позначаються прапорцями. В норі один із гравців — борсучок. Всі інші гравці — куріпки. Увесь простір довкола нори борсучка, 15—20 м, — це його володіння, і він старанно охороняє свою територію. Куріпки, звичайно, гуляють у цих володіннях. Борсучок їх ловить. Той, кого він торкнеться на своєму полі, не має права продовжувати гру — він іде в полон. Зазвичай, це місце біля дерева чи куща. Воно теж позначається прапорцем.

Гравці — куріпки — бігають по галявині, подразнюючи борсучка пісеньками, і намагаються прострибати якомога ближче до нори, але так, щоб він не встиг їх упіймати. Всі ті, хто знаходиться в полоні, чекають, поки їх виручить хтось із друзів. Якщо хтось зуміє скористатися обстановкою, — наприклад, борсучок вистрибнув із нірки, — тут можна швидко вбігти в нору борсучка, в один із її входів, встигти пробігти і вибігти з іншого. Якщо це вдалося, всі полонені куріпки повертаються в гру.

Якщо борсучкові вдалося взяти в полон п'ять куріпок і за цей час ніхто не встиг їх виручити — борсучок переміг.

Сова та ловці

Проводять цю гру на березі річки, де пісок і галька, або в лісі, де є багато сухого гілля. Пересування по такому місцю завжди супроводжується різноманітними звуками, шурхотінням, чутно кожен необережний крок.

За жеребкуванням один із гравців стає совою. Він виходить на середину майданчика, уважно його оглядає, старається запам'ятати усі його прикмети: з якого боку чагарник, місце, де лежать гілки або галька.

Біля сови стає суддя. Його задача — слідкувати за правильним ходом гри, відмічати, чи правильно вказує сова напрям і місце, де знаходиться ловець, який підкрадатиметься до неї. Коли сова оглянулася, все примітила та запам'ятала, суддя зав'язує їй очі і подає сигнал до гри.

Всі гравці — ловці. Вони ідуть за край галявини, приблизно на 30—40 метрів від сови. Після сигналу до початку гри ловці починають підкрадатися до неї. Їхня задача — торкнутися сови. Але це не просто. Тільки-но сова почує підозрілий шурхт, вона голосно кричить: «Стій!» — і вказує рукою туди, звідки крадеться гравець. Якщо вона вказує правильно, то гравець повертається на місце та починає полювання спочатку.

Якщо комусь вдалося наблизитися до сови й торкнутися її рукою, тоді він стає на місце сови, та гра починається знову. Але якщо протягом 10 хвилин ніхто не зміг торкнутися сови, суддя подає сигнал, і той ловець, який опинився найближче до цілі, займає місце сови.

Тривога

У грі перемагає той, хто вміє швидко бігати і орієнтуватися на місцевості.

Учасники гри діляться на чотири команди по 10—15 Чоловік. Кожній команді присвоюється особливе звання. Це можна зробити за назвами кольорів або якимось іншим чином.

На галявині чотирма прапорцями відмічають прямокутник. Кожна його сторона — стартова лінія команди. Прапорці різнокольорові. Колір прапорця — колір команди. Порядкові номери гравців команди малюються таким же кольором. Номери кріпляться на спину до майки чи сорочки. Вони повинні бути чітко написані, як у гравців хокейної команди.

Гравці у командах шикуються за порядком своїх ігрових номерів і виходять на лінії стартів так, щоб перший гравець команди стояв біля прапорця свого кольору. Всі стоять обличчям до центру галявини. У центрі знаходиться вибраний перед початком гри головний суддя маневрів. Головний суддя подає команду: «Кругом!». Всі повертаються, і суддя перевіряє, чи правильно вишикувані команди, чи всі стоять за порядком номерів. Якщо все в порядку, він подає команду: «Кроком руш! Напрямок прямо». Тільки-но команди зійшли зі своїх ліній, подається нова команда: «Співати!». Команда починає співати пісню, кожна свою, чітко виконуючи всі нові розпорядження судді: вишикуватися в колону по одному в шеренгу, рухатися направо, наліво. При цьому потрібно бути дуже уважним, тому що несподівано під час усіх цих перебудов і пісень прозвучить сигнал тривоги: «Тривога!» Всі швидко мчаться на свої стартові лінії. Задача гравців — прибігти на лінію, вишикуватися точно за порядком порядкових номерів.

Старшини команд не втручаються у шиккування. Вишикуватися повинні всі гравці самостійно, але, тільки-но команда вишикувалася, старшина швиденько доповідає головному сумі маневрів, який стоїть у центрі: «Моряки на старті» або «Піхота в строю». Коли рапорт відданий, жодні перебудови в строю шеренги відбуватися не повинні. Суддя перевіряє правильність строю і визначає команду переможців. Це та, яка перша змогла вишикуватися точно за порядком номерів.

Переправа

Солдати в поході. Шлях загородило болото. Яка команда переправиться швидше?

Гру можна провести на лісовій просіці, на галявині. Умовно місце гри називається «болото». Переправитися через нього можна тільки за допомогою двох дощечок.

З одного та з іншого боку болото відмічається прапорцями. Це його межі й одночасно стартові лінії команд. Ширину болота залежно від обстановки гравці визначають самі. Але вона повинна бути не менша 8—10 метрів.

Гра схожа на естафету. Учасники діляться на команди по 8—10 чоловік, в кожній — парна кількість гравців. Коли межі болота відмічені, команди розраховуються на порядкові номери. Непарні номери команди шикуються в колону на одній межі болота, парні — на протилежній. Перші номери команд — капітани, їм вручається комплект спорядження для переправи — дві дощечки.

Починає переправу за свистком сумі перший номер команди. Він кладе на болото перед собою одну дощечку і стає на неї обома ногами. Потім кладе попереду другу дощечку і переходить із першої на другу. Піднімає першу та знову кладе її попереду другої. І так до того часу, поки не закінчиться перехід.

Дійшовши до краю болота, перший номер передає дощечки другому номеру своєї команди, і той починає таким же чином переправлятися у протилежному напрямку, тобто до непарних номерів команди, стараючись робити це чітко, спритно і, головне, швидко, щоб дощечки скоріше доставити третьому номеру команди, — адже перемагає та команда, яка першою переправиться, тобто в якій всі непарні номери поміняються місцями з парними.

Перед початком гри вибирають суддю і двох лінійних помічників, які слідкують за правильною переправою на дистанції. Хто оступиться під час переходу, той повертається на лінію старту і починає переправу спочатку.

Зазвичай, болото завширшки 8—10 метрів долається зі швидкістю до двох хвилин. Перевірте, за який час це зробить ваша команда.

Знайомі шуми

Усім дітям варто навчитися спостережливості, вмінню добре чути, впізнавати шуми, орієнтуватися, точно за звуком визначати все, що відбувається довкола. Особливо ці якості важливі для тих, хто піде в «розвідку».

Учасники гри сідають на лісовій галявині, утворивши коло. Той, хто проводить гру, відходить у сторону від кола. Він заздалегідь підбирає різні предмети, з допомогою яких можна створювати характерні звуки, шуми. Наприклад, шум від шишки, яка впала з дерева, хрускіт сухої гілки, звук коробки з сірниками, удар по казанкові, булькання води, що ллється. Всього треба вигадати та відтворити 10 звукових ефектів, які повинні будуть упізнавати по слуху всі учасники гри. Звуки потрібно заздалегідь закодувати простим умовним знаком: хрестик, лінія, трикутник... Це потрібно ось для чого. Учасники гри, розташувавшись колом, зав'язують собі очі хустинкою, сидять у повній тиші та темряві. У руках у кожного олівець, блокнот і аркуш паперу. Почутий звук вони повинні розпізнати та відмітити в блокноті. Із зав'язаними очима це легше зробити, якщо звук закодований простим умовним значком. Той, хто водить, подає сигнали кожні 30 секунд. Він може чергувати сигнали, несподівано повторювати їх. Гравці сприймають сигнали, записи роблять мовчки, називати їх уголос забороняється. Коли прозвучить останній десятій сигнал, учасники гри знімають пов'язки, і починають перевірку зроблених записів. Важливо, щоб сигнали були записані в такому ж порядку, в якому вони подавалися.

Спочатку вийде смішна плутанина. Виявиться, що учасники гри не змогли визначити найпростіші шуми. Але поступово з'явиться навик і виявляться чемпіони гри. За кожний правильний запис гравцеві нараховується 1 очко, за кожну помилку — 2 штрафні очка.

Харанг

Проводять цю гру, зазвичай, в походах.

Грають на лісовій галявині чи табірному майданчику. Добре, якщо по краях галявини ростуть дерева, а якщо ні — ставлять прапорці. Відстань від центра майданчика до прапорців 50—60 метрів. За умови, якщо в грі беруть участь старші діти, або 20—30 метрів, коли в грі беруть участь молодші діти.

Біля дерева, прапорця, що стоять на краю майданчика, кладуть приз. Це може бути сувенір, іграшка, — премія, яка дістанеться тому, хто переможе в цій грі.

Гравці, взявшись за руки, утворюють коло. У хороводі вони співають, танцюють, рухаючись за годинниковою стрілкою. А в протилежну сторону, всередині кола, рухається той, хто водить. Хоровод — це дзвін, той, хто водить, — це язичок дзвону.

Задача того, хто водить, полягає в тому, щоб вибрати зручну хвилину і пірнути під руки танцюристів в хороводі або розірвати їхнє коло та встигнути добігти до прапорця чи дерева, де лежить приз. Але хоровод одразу починає бігти за ним. Гравець, який піймав того, хто водить, стає на його місце. Гра починається спочатку.

Коли багато гравців, замість одного — чотири тих, які водять. Біля прапорців кладуть нові сувеніри. Але якщо гравці в колі ввіймали кого-небудь із тих, які водять, поки ні один із них не встиг добігти до мети, взяти приз, — всі вони повертаються в коло. Знову водять.

«Їжачок»

Скошена галявинка і будь-який м'яч — футбольний, волейбольний, навіть маленький для гри в теніс, — ось усе, що потрібно для цієї гри.

Ви йдете лісом, лугом, берегом річки — бачите, що траву скошили, значить, можна почати грати, бігати.

Один із гравців — їжачок. Ударами ноги він ганяє м'яч, стараючись торкнутися ним кого-небудь із гравців. Вони бігають біля самого їжачка, намагаючись не потрапити йому під ноги. Хто не встиг — сам стає їжачком.

Гру можна проводити в двох варіантах. Перший — кого торкнувся м'яч, стає сам їжачком. Другий — кого торкнувся м'яч, той вибуває з гри. Тоді переможцем вважається той, хто лишився останнім.

Лісове десятиборство

Прокладіть по овалу дистанцію 600—800 метрів. Постарайтеся, щоб старт і фініш були недалеко один від одного. Виміряйте дистанцію мотузкою завдовжки 25 метрів. Вбивайте в землю кілочки, протягуйте мотузку від кілочка до кілочка, поки не виміряєте весь шлях. Не забудьте всі кілочки вийняти із землі до початку змагань.

Перший етап: біг на 60 метрів по лісовій стежці. Ширина стежки повинна бути така, щоб по ній одночасно могло бігти 2—3 чоловіки. Постарайтеся стежку вибрати рівну, без коренів.

Другий етап: повзання по-пластунськи. Розставте паралельно один біля одного кілька пар кілочків висотою 50 см. Вгорі протягніть мотузку і на них покладіть хмиз. Вийде коридор для тренування. Його довжина 5—7 метрів.

Третій етап: стрибок у «вікно». Між двома деревами в метрі від землі покладіть легку паличку. Пошукайте дерева з низьким розгалуженням, в яких можна буде закріпити цю паличку. На метр вище закріпіть другу таку ж паличку. Вийшло вікно, в яке потрібно стрибнути з розбігу.

Четвертий етап: біг по купині. Якщо на вашому луку немає природної купини, позначте її кружечками, викладіть мохом, їх має бути 10. Розташуйте їх

у чудернацькому порядку, але так, щоб можна було стрибати з однієї купини на іншу купину. Якщо хтось пробіг мимо купини, нехай повернеться на лінію старту.

П'ятий етап: гранатою в ціль. Наберіть шишок — це гранати. Поставте щось на пеньку — то ціль. Тепер кидайте свої гранати у ціль. Можна домовитися: кожному гравцеві дається п'ять гранат. У нього є право на п'ять кидків. Надаються дві спроби.

Шостий етап: стрибок через рів у канаву. Канавка повинна бути не дуже широка, щоб можна було стрибнути з розбігу. Якщо немає потрібної канави, то покладіть паралельно дві палиці, що означатимуть місце для стрибка в ширину.

Сьомий етап: вправи для рівноваги. Перекиньте колоду через неглибоке джерельце. Якщо немає джерельця, закріпіть колоду на двох пеньках. Колоду не можна піднімати вище 50 см над землею. Тоді всі діти зможуть пробігти по колоді, подолати цю перешкоду та отримати потрібне тренування в балансуванні.

Восьмий етап: стрибок із жердиною через «огорожу». Намітьте собі перешкоду — повалене дерево, канаву, яку потрібно перестрибнути, використовуючи жердину. Жердину потрібно взяти міцну, гладку, завдовжки 2,5 м.

Дев'ятий етап: за прапорцем. На гладкій березі на висоті 4-ох м закріпіть прапорець. Задача — вилізти на дерево, зняти прапорець і злізти, не стрибаючи.

Наступний гравець повинен взяти прапорець, піднятися на дерево, закріпити і злізти, не стрибаючи.

Десятий етап: біг до фінішу — 30 метрів.

Перед тим, як розмітити дистанцію для лісового десятиборства, обов'язково зайдіть до місцевого лісника. Отримайте дозвіл на таке лісове змагання та його пораду, на якій галявині розмітити дистанцію естафети. Він краще знає ліс і може порадити вам зручне місце.

Перед естафетою можна провести тренування за окремими етапами. Коли наступить день змагань в лісовому десятиборстві, ви зробите так, щоб воно стало спортивним святом. Прикрасьте лінію старту і фінішу прапорцями, спортивними емблемами, організуйте суддівську колегію, розставте суддів за етапами. Змагання повинно бути чітким, суддівство — справедливим.

Ігри на обмеженій площі

Назви

Гравці по черзі говорять назви річок, міст, гір або просто називають іменники на одну з вибраних літер. Хто не зміг назвати слово, вибуває з гри. Перемагає той, хто залишився останнім.

Варіанти: 1. Гравці називають чоловічі або жіночі імена. 2. Гравці рахують по порядку, не називаючи число 3, числа, що включають цифру 3 і діляться на 3. Замість них кажуть: «От так я!» Хто помилився, той вибуває. Гра виховує увагу, кмітливість, розвиває пам'ять, збагачує знання,

Додай півслова

Гравці утворюють коло. Ведучий з м'ячем стоїть у центрі. Кидаючи м'яч будь-кому з учасників, він вимовляє першу половину слова (іменника). Гравець, якому адресується м'яч, повинен спіймати його і негайно закінчити слово. Хто не зміг цього швидко зробити, вибуває з гри (набуває положення упору присівши). Виграє учасник, який залишився.

Гра виховує увагу, точність рухів, кмітливість, розвиває пам'ять, збагачує знання.

Чують дзвін, та не знають, де він

У коло, утворене туристами, стають три-чотири гравці. Одному з них дають дзвіночок (він — ведучий), іншим двом-трьом зав'язують очі. Учасникам із зав'язаними очима треба спіймати ведучого, який, весь час дзвонячи, втікає від них. Гра триває 2—3 хв. Гравець, якому протягом цього часу вдається спіймати ведучого, стає ведучим, і гра повторюється. Перемагає учасник, який більше разів спіймає ведучого.

Гра виховує кмітливість, спритність, вміння орієнтуватися, увагу.

Слухай сигнал

Гравці утворюють коло. Ведучий — у центрі. За його сигналом усі роблять обумовлений рух (руки вперед, вгору, праву чи ліву руку вгору тощо) і повертаються у вихідне положення (руки вниз). Якщо ведучий подав два сигнали, рух не виконується. Гравець, який помилився, робить крок уперед до центра, і гра продовжується. Перемагають ті, хто після 5—6 повторень гри залишиться далі за всіх від центра кола.

Варіант: Ведучий, виконуючи рух (руки вперед, угору, одну руку вперед, угору, одну руку вперед, угору, руки на голову, за голову тощо), каже: «Роби так!», і всі гравці повторюють рух за ним. Якщо він сказав: «Роби так!», рух не повторюється. Хто помилився, робить крок уперед, до центра кола.

Гра виховує увагу, спостережливість.

Магія імені

(заняття для учнів 5-8 класів)

Мета: формування позитивної самооцінки;
підвищення самоповаги;
розвиток креативного мислення.

Обладнання: кольорові олівці, фарба, крейда, папір А4, А3, ножиці, ватман, старі журнали, ножиці, клей, скоч, велика паперова квітка.

План-конспект заняття.

Психолог. Ще прадавні люди вважали, що існує взаємозв'язок між ім'ям та долею людини. За ім'ям можна визначити походження людини, її національність, стать, віросповідання. Воно впливає і на характер людини.

В самому звучанні імені зашифровано багато інформації. Одне і теж ім'я може звучати по-різному: лагідно, приємно, велично, жорстко, сухо, неприємно.

Кожне ім'я несе в собі запас енергії. Чим «сильнішим» є ім'я, тим повніше може проявитись особистість, самореалізуватися. Сильним стає ім'я в тому випадку, коли людина приймає його.

I. Вправа «Малювання імені».

1. На папері дитина пише перелік варіантів свого імені. Необхідно вибрати одне, яке б хотілося намалювати.
2. Використовуючи засоби образотворчого мистецтва, намалювати своє ім'я.
3. Написати вертикально своє ім'я і напроти кожної літери написати не менше 3 асоціацій.
4. Обговорення малюнка і асоціативного ряду.

II. Закодоване ім'я.

1. Із літер свого імені скласти інші.
2. Вибрати те, яке найбільше сподобалося. Воно є таємним (ім'я-захисник).

III. Вправа «Метелик».

Уявіть метелика: його легкість, чарівність, неповторність. За легендою коли народжується дитина, над ним кружляє хоровод метеликів. Це можливі імена дитини. Вони чекають, щоб їх обрали. Ви не знали, що метелики-імена літають по білому світу в пошуках свого хазяїна?

Метелики обережно підлітають до малюка і якщо його подих не порушує польоту, метелик назавжди залишається з дитиною, віддаючи їй свою легкість і крила для польоту.

Із обгортки з цукерок, журналів діти роблять «свого метелика», пишуть на ньому найулюбленіше ім'я.

IV. Вправа «Хоровод метеликів».

Вироблені з паперу метелики наклеюються на велику квітку (ромашку).

V. Обговорення.

Вправи на знайомство, згуртованість

До плану моєї роботи входить цикл занять з учнями початкової школи щодо підвищення рівня згуртованості загону, створення умов для залучення дітей, якими нехтують однолітки, до спільної діяльності з однокласниками.

До занять добирались такі завдання, щоб у процесі їхнього виконання учасникам потрібно було виявити відносини співпраці, взаємодопомоги, прагнення знаходити спільну мову, бути готовими до спільного подолання труднощів.

ЗАНЯТТЯ 1

Обладнання: аркуші паперу А3 за кількістю команд; кольорові олівці, роздатковий матеріал «Загадки», «Скоромовки».

Для проведення заняття потрібна група дітей з кількістю не більше 15 осіб, щоб можна було сформувати 3—4 невеликі команди.

Тривалість заняття — 1 урок (45 хв).

Ведучий. Діти, наш табір називається «Дружба»! Тому необхідно, щоб кожний загін був дружнім. Щоб з'ясувати, чи дружний ваш загін, ми проведемо гру. Але для цього потрібно поділитися на команди. Для того, щоб утворити команди, напишіть свої імена на аркушах паперу та складіть їх. Аркуші з іменами ми покладемо в коробку, а діставатиме їх той, кого ви вважаєте найкращим у загоні. (Витягати папірці хочуть всі. Але бажано запропонувати ознаку «добрий», тому, ким нехтують діти.)

Обрана дитина дістає з коробки по три папірці, розгортає їх і називає імена — створюється перша команда, друга, третя, четверта.

Ведучий. Зараз ви виконуватимете завдання. Але пам'ятайте, що ви — дружна команда і ви маєте виконувати завдання всі разом так, щоб не сваритися, доходити згоди без бійок і лайливих слів. Якщо ви будете штовхатися, лаятися, якщо хтось із вас захоче робити щось сам і не даватиме робити це іншим — команда отримає штрафні очки.

ЗАВДАННЯ 1

Командам роздають аркуші паперу формату А3. На них потрібно намалювати будиночок, дерево, людину, кішку або собаку. (Малюнків має бути на два більше, ніж членів команди, одне завдання обов'язково має бути альтернативним. Тоді в команди виникає потреба зробити три вибори: що малювати — кішку або собаку, хто що малюватиме і хто робитиме два малюнки.)

Потім кожна команда демонструє свої малюнки.

ЗАВДАННЯ 2

Кожна команда отримує записані на смужках паперу слова, з яких потрібно скласти загадку (Додаток 1). Потрібно також домовитися, хто читатиме загадку іншим командам, які мають відгадати її. (Кількість слів, з яких складається загадка, на одне більше, ніж членів команд.)

Сидить баба серед літа, в сто сорочок одіта (капуста).

Як не бий, він не заплаче, тільки сам завзято скаче(м'яч).

Чорна корова весь світ поборола (ніч).
Біленький, солоденький, а в водичку попав – геть пропав (цукор).
Що росте догори коренем? (бурулька).

ЗАВДАННЯ 3

Командам роздають аркуші паперу формату А3. Потрібно намалювати весь загін у вигляді стилізованих чоловічків, але підписати імена.
Суть завдання: діти мають домовитися, хто кого малює — адже кожний повинен намалювати трьох-чотирьох однокласників!
Самі діти захотіли намалювати й учителя й вихователя. Потім усі зацікавлено розглядали малюнки інших команд, члени яких називали імена однокласників.

ЗАВДАННЯ 4

Командам роздають по скоромовці. (Залежно від розвитку мовлення членів команд я підготувала роздавальний матеріал: легші або складніші для вимови скоромовки). Мета цього завдання — кожна команда має хором вимовити свої скоромовки.

Бурі бобри брід перебрели.
Забули бобри забрати торби.

Кіт котив коток по току,
Коток попав на лапку коту.

Хитру сороку спіймати морока,
а на сто сорок – буде сорок морок.

Жатка жваво жито жне,
жатку жнець не дожене.

Великі мурахи грали в шахи.
А маленькі мурашки – у шашки.

Командам дають по 3—5 хвилин і місце в класі, де вони можуть програти свій «виступ».

Після гри ведучий запитує в дітей, чи сподобалася їм гра? Чи складно було дотримуватися правил? Що вони відчували під час спільної роботи, що вони робили, коли хотілося сказати комусь погане слово?

ЗАНЯТТЯ 2

Якщо головною метою першого заняття було те, щоб діти класу набули досвіду групової роботи під час спільного виконання завдань, то на другому занятті більше звертається увага на способи прийняття загальних рішень для успішного виконання спільної діяльності.

Тривалість заняття — 1 год.

Обладнання: аркуш паперу формату А3, фарби, банка з водою, один пензлик.

Ведучий. Діти, на минулому занятті ви довели, що ви — дружний загін і вмієте спілкуватися одне з одним! Оскільки вам дуже сподобалася гра, у яку ми тоді грали, ми продовжимо її сьогодні. Але для цього потрібно знову поділитися на команди. Щоб утворити команди, зробимо, як минулого разу — кожен з вас напише своє ім'я на аркуші та складе його. Аркуші з іменами покладемо в коробку, а діставатиме їх той, хто вміє дружити, не свариться і не б'ється з іншими дітьми.

(Діти пишуть імена, складають папірці в коробку, вибирають товариського гравця, він дістає аркуші й зачитує імена. Так утворюються 3—4 команди, але в кожній має бути не більше 5 осіб!)

Ведучий (нагадує правила гри). Зараз ви виконаєте нові завдання. Але пам'ятайте, що ви — дружна команда і маєте виконувати завдання разом так, щоб не сваритися, доходити згоди без бійок і поганих слів. Якщо ви будете штовхатися, обзивати одне одного поганими словами, якщо хтось із вас захоче робити щось сам і не даватиме робити це іншим — команда отримає штрафні очки. Ви не забули ці правила? Сьогодні завдання будуть складнішими.

Кожній команді дають аркуш паперу формату А3, фарби, банку з водою та один (!) пензлик. На цьому аркуші потрібно буде намалювати три малюнки:

Веселку.

Квітку - семиквітку.

Сонце з променями.

Але особливість завдань полягає в тому, що після виконання кожного малюнка склад команд змінюється!

Ведучий. Команди, увага!

Перше завдання

Вам потрібно на половині аркуша намалювати веселку, велику і красиву. Для цього вам слід згадати, які кольори утворюють веселку та в якому порядку розміщені ці кольори. Але найголовніше правило: кожен член команди може за один раз намалювати тільки один колір! Тому зараз вам потрібно обговорити — як ви домовитесь, хто який колір веселки малюватиме.

Варіанти, які дітям можна запропонувати як приклади, записуються на дошці:

- а) проста черга;
- б) за «жеребом» — написати на аркушах кольори й витягати їх по черзі;
- в) вибрати капітана — він організує чергу;
- г) в алфавітному порядку імен або прізвищ;
- д) сформував чергу лічилкою і так далі.

Бажано, щоб діти самі придумали й запропонували новий спосіб організації гри. Після виконання завдання команда має розповісти, який спосіб вона використовувала.

Кожна команда (уже в новому складі!) бере один з малюнків веселки, щоб зробити інший малюнок.

Ведучий. Увага!

Друге завдання

Кожна команда має намалювати під веселкою квітку - семиквітку. Але кожен член команди за один підхід до малюнка може намалювати тільки одну пелюстку! Вам потрібно домовитися, хто якого кольору пелюстку намалює та в якому порядку ви їх малюватимете.

Під час виконання цього завдання важливо, щоб діти застосовували ефективні способи ведення переговорів. Тому це завдання можна виконувати на швидкість — яка команда швидше домовиться і швидше зробить малюнок.

Перед виконанням четвертого завдання потрібно знову змінити склад команд. Кожна команда бере аркуш із двома малюнками, щоб виконати останній малюнок.

Ведучий. Увага! Останнє — третє завдання!

Кожна команда повинна намалювати сонце з променями. Але променів має бути стільки, скільки учнів у вашому загоні. І кожен промінь потрібно підписати ім'ям вашого однокласника. Для цього вам слід домовитися — хто для кого малює промінь і в якому порядку, тому що за один раз можна малювати тільки один промінь.

Отже, хто швидше виконає це завдання? Постарайтеся, щоб до роботи залучилися всі!

Після гри ведучий запитує дітей, чи сподобалася їм гра? Важливо обговорити, чим керувалися команди, коли встановлювали порядок дітей, який спосіб були кращим, з ким було легше домовлятися і чому. Чи дуже важко було дотримуватися правил? Що вони відчували під час спільної роботи, що вони робили, коли хтось не погоджувався й хотілося сказати погане слово?

Я - частинка свого загону

Мета: сприяння адаптації учнів 1-4 класів в оздоровчому таборі.

Завдання:

— зменшити тривожність дітей у перші дні перебування в таборі;

— допомогти дітям познайомитись один з одним;

— сприяти встановленню дружніх стосунків.

Обладнання: велике серце з цупкого картону, маленькі паперові серця рожевого кольору (2—3 на кожну дитину), клей, м'яка іграшка — серце, кольорові олівці, фломастери.

Тривалість: 30-40 хв.

Хід заняття

Діти сидять за партами (якщо є можливість, краще посадити їх півколом на килимі).

Психолог. Зараз – літо, пора відпочинку. Три тижні перебування в таборі промайнуть дуже швидко, тому важливо познайомитись один з одним, знати, як звати всіх дітей в загоні.

Приємно, коли тебе називають по імені. Це означає, що тебе цінують, поважають, люблять. У мене в руках серце. Саме в серці людини знаходиться тепло, любов, дружба. Я пропоную його вам...

Мене звуть Оксана Василівна (психолог передає м'яку іграшку-серце дитині ліворуч від себе, та називає своє ім'я й передає серце далі.)

Намагайтеся запам'ятати імена своїх ровесників (для цього психолог голосно, чітко, емоційно повторює ім'я кожної дитини).

Серце повернулося до мене. Зараз спробуємо перевірити, чи добре я запам'ятала ім'я кожного з вас. Якщо я не зможу пригадати, допомагайте мені, будь ласка (психолог називає імена). Я сподіваюся, що ви також запам'ятаєте імена всіх присутніх.

Діти, а хто знає, як називають хорошу людину? (Ласкава, ніжна, розумна, добра...)

Так, дуже добре. А ще таку людину називають сердечною. Чому, як ви гадаєте? (Відповіді дітей.) Так, вірно. У такої людини добре, щире серце. Тепло та любов до інших йде від серця.

Покладіть руку на серце, послухайте, як б'ється ваше серце... Воно повне життя, добра, любові... Подивіться, що я вам принесла (психолог повільно розкриває велике серце з цупкого паперу й показує його дітям).

Ой, яке ж воно велике! Ми всі, мабуть, помістимося в ньому. Ви та ваші вихователі — тепер одне ціле, один колектив. Одне ось таке велике серце (серце розміщується у центрі дошки). Кожному з вас в ньому є місце. Зараз ви це побачите. Підійдіть, будь ласка, до своїх парт, приготуйте кольорові олівці або фломастери. Зараз я кожному з вас дам маленьке серце.

Намалюйте на ньому подарунок для дітей в загоні. Це можуть бути квіти, іграшки, красива природа, візерунки... Можна просто намалювати веселе обличчя... (Діти малюють подарунки.)

Хто намалював, підніміть руку, я підйду до вас. (Психолог забирає у дітей та наклеює маленькі серця на велике серце. Вихователь також виконує це завдання.)

Діти, подивіться, що у вас вийшло. У великому серці знайшлося місце для кожного з вас. Знайдіть очима своє серденько, подивіться, скільки тут квітів, іграшок... Всі ці подарунки—для вас. А ось сонечко, посмішки...

Колись, коли вам стане самотньо та сумно, пригадайте, що десь є велике серце, в якому є місце й для вас. Ми збережемо це серце.

А зараз — мій подарунок (психолог роздає маленькі паперові серця). Ви можете намалювати на ньому все, що хочете. Й подарувати його своїм близьким — мамі, татові, бабусі, сестрі, другу. (Діти розмальовують подарунки..)

А тепер я пропоную вам пограти в гру «Об'єдналки».

Зберіться в одну групу ті, хто:

сьогодні пив чай;

любить гратися з іграшками;

вміє читати;

- має звук «А» в своєму імені;

знає, як звати його сусіда по парті;

• навчається у 1-А (2-Б) класі;

любить ходити до школи;

хоче мати багато друзів у класі.

Зараз я прошу підійти до мене, всіх, кому сподобалася наша зустріч (діти збираються біля психолога).

Подивіться, будь ласка, ще раз на серце вашого загону. Всю зміну воно висітиме тут, і ви завжди зможете знайти своє місце в ньому, особливо коли вам стане сумно, самотньо. Я сподіваюся, що невдовзі ви подружитесь зі своїми ровесниками, познайомитеся з вихователями, й цей відпочинок запам'ятається надовго.

На цьому наша зустріч закінчується. До побачення!

Примітка. Потрібно, щоб діти запам'ятали такі твердження:

• Я — частинка свого загону!

У цьому серці знайшлося місце для кожної дитини загону, і для тебе також.

Якщо тобі стане самотньо чи сумно, пригадай, що існує велике серце, в якому є місце саме для тебе.

Я вірю, що я люблю, й мене люблять!

Я дуже хороший!

Унікальність мого і твого внутрішнього світу

Мета: допомогти дітям усвідомити наявність у себе різних позитивних рис, усвідомити свою унікальність.

Вправа 1. «Знайомство»

Дітям пропонується закінчити речення «Я люблю...». Учні по черзі озвучують закінчене речення.

Вправа 2. «Долонька»

Дітям пропонується покласти свою долоньку на аркуш паперу, розчепірівши пальці. Потім її контури обводяться олівцем. На кожному пальці потрібно написати що-небудь гарне про себе: «Я красивий», «Я сильний» тощо.

Потім психолог збирає малюнки, по черзі читає їх групі, а діти мають здогадатися, де чия «долонька».

Робота з казкою «Хмара» (автор М. Мішин)

Питання для обговорення:

Хто з вас любить небо і хмари?

У чому помилялися хмари, думаючи про хмару? На що вони звернули увагу? (На зовнішність— не помітили душу.)

Як можна довести, що хмара була шляхетною?

Якими ще рисами, на ваш погляд, володіла хмара?

З ким з героїв казки в Хмари було найбільше схожих рис і яких? (З хмариною — прагнення допомагати, уміння співчувати оточуючим тощо.)

Під час обговорення казки звертають особливу увагу на розходження в зовнішньому вигляді й у рисах хмаринок, а також на те, що не завжди красива зовнішність пов'язана з гарними рисами.

Вправа 3. «Зірочка»

Психолог малює на дошці зірку, у кутках якої пише «мама», «тато», «вихователь», «друг», «ведучий».

Одного з учнів запрошують до дошки. Ведучий вказує на один із промінчиків зірки і подає умовний знак, наприклад, тупотить ногою. Дитина повинна вирішити, яка риса у неї спільна з цією людиною. Якщо ж ведучий ляскає в долоні, потрібно згадати, яка риса зазначеної людини протилежна наявному в дитини. (Наприклад: ведучий вказує на проміннячко з написом «мама» і тупотить. Дитина говорить: «Мама любить тварин, і я теж». Далі ведучий вказує на проміннячко «тато» і ляскає в долоні. Дитина порівнює себе з батьком: «Він розсіяний, а я уважний».) Діти наприкінці вправи повинні зробити висновок, що між людьми (зовні несхожими) завжди є яка-небудь подібність. Психолог допомагає дітям підбити підсумок заняття.

Висновок: кожна людина унікальна. У кожної людини є свій внутрішній світ. Кожній людині властиві як позитивні риси характеру, так і негативні.

Казка «Хмара»

Скажи, ти любиш небо? Блакитне, глибоке, вабливе. Чи неправда, тобі не раз хотілося полетіти в цю безкрайню, вабливу височінь або уявити себе хмарою, що плавно пливе по небу. Тоді слухай.

Уяви: спекотний літній день. Ти лежиш на лузі, повітря насичене ароматом польових квітів. Ти дивишся в небо. На обрії видніються хмарки. Ще мить — і ти заплющуєш очі, тому що від спеки й аромату трав тебе хилить у сон. І от ти стаєш невагомим і легкий, як хмара. Ти злітаєш у небо до інших хмар. Білих, пухнастих.

Здрастуй, друже, — говорять вони. — Йди до нас!

Хмарина оглядається навкруги, радіючи, що її дружелюбно прийняли.

Давайте пограємо в що-небудь. Наприклад, політаємо над землею і подивимося, що роблять люди, — запропонувала Хмарина.

О, ми з радістю полетимо з тобою, адже це так цікаво! — дзвінко вигукнули всі хмари разом.

І я з вами! — пролунав глухий голос.

Ну, от ще! Ти нам усе зіпсуєш. Ти сіра і незграбна. Люди злякаються тебе й утечуть. — відповідали білі хмари.

Хмарина озирнулася і побачила осторонь пухку сіру хмарину. Вона ще більше насупилася і потемніла від глузувань. Хмарині стало шкода її.

Хто це? — запитала вона в друзів.

Це Хмара, — пояснила найкрасивіша хмара. Ми ніколи не беремо її із собою, тому що вона страшна. А люди люблять тільки білі хмари.

—Давайте візьмемо її із собою, — сором'язливо запропонувала хмарина, але її ніхто не почув.

І вони полетіли, взявшись за руки. Пролітаючи повз Хмару, хмарина чула, як вона журилася: «Ох, невже я ніколи не зможу бути корисною людям? Невже я не зможу бути такою красивою як мої брати хмари?!»

...Внизу пропливали міста, села, річки, гори, моря, озера.

- Хочете, я покажу країну, у якій я народилася? — запитала Хмарина.

- Хочемо! Хочемо! — почула з усіх боків.

- Тоді летимо! — сказала Хмарина.

Незабаром вони долетіли до тих країв, де завжди пекуче гріло сонце, де сади були повні фруктів, а на полях колосилося жито.

Але що це? Хмарина тривожно подивилася вниз і не повірила своїм очам: «Де зелені луки, повноводі ріки, стигле колосся жита, де чудові сади і ліси?»

— Зачекайте тут, я незабаром повернуся, — сказала Хмарина.

Вона спустилася до землі, і перед нею відкрилася страшна картина. Усе пересихало, навіть ріка, що колись була повноводою, стала жалюгідним струмочком.

— Ми помremo від голоду і посухи! — чулися звідусіль тривожні і втомлені голоси людей.

Хмарина злетіла вгору.

— Я хочу допомогти їм, але я така маленька! — вигукнула вона. — У мене не вистачає сил! Що ж робити?

І тут з'явилася Хмара.

Ніхто не помітив, що вона летіла слідом за усіма.

- Я допоможу! — сказала Хмара.

- Куди тобі! — почулися недовірливі голоси.

Але Хмара вже робила свою справу. Вона наблизилася до землі... Пролунав грім, і пішов такий дощ, якого тут давно не було. На очах у всіх природа оживала: ріки наповнювалися водою, ліси, поля, сади набиралися сили і свіжості. А коли виглянуло сонце, його промені пробілися крізь Хмару, що раптом стала легкою і прозорою. І усі побачили веселку.

«Веселка — це гарна прикмета! Тепер ми не умremo від голоду і посухи!» — почули радісні голоси людей. Дощ скінчився. Умита земля віддячила Хмарці, а всі хмари милувалося нею. А Хмара, посміхаючись, повільно піднімалася в саму височінь, де живуть найкрасивіші хмари.

*Л.А. Задворська, заступник директора школи з виховної роботи
Христинівської спеціалізованої школи I-III ступенів № 1 Христинівської
районної ради*

Молодіжна данс-акція «Зроби свій вибір на користь здоров'я»

Мета програми: актуалізувати проблему здорового способу життя, сформувати у підлітків свідоме ставлення до власного здоров'я.

Акція проводиться під час дискотеки, заповнюючи танцювальною музикою перерви між епізодами програми.

Хід програми

Відкритий майданчик, де проходить акція, розділено на три сектори крейдою чи кольоровим скотчем. Ведучий акції проводить інтерактивну анкету для всіх її учасників. Учасникам пропонується вибрати один із трьох варіантів відповідей на запитання анкети. Свій вибір вони демонструють переходом у відповідний сектор майданчика (перший, другий або третій).

Запитання «живої» анкети

1. Людина, яка дотримується здорового способу життя, — це...

- нерозумна людина;
- людина, що не знаходить цікавішого заняття;
- «просунутий» тип з нормальними поглядами на життя.

2. Якщо у вас виникло бажання щось довідатися про здоровий спосіб життя, ви...

- почитаєте журнал «Здоров'я»;
- проконсультуєтеся з лікарем;
- станете учасником нашої акції.

3. Якщо ви прийшли на нашу акцію, то ви—

- стоятимете осторонь;
- будете посміхатися з будь-якого приводу;
- візьмете участь у конкурсах, які вам запропонують під час акції.

4. Чи готові ви позбутися деяких шкідливих звичок і зробити свій спосіб життя здоровішим?

- Ні, мені це ні до чого.
- Якщо мої друзі так зроблять, то і я теж.
- Саме цим я і займаюся.

Ведучий (коментує результати тестування).

Якщо ви частіше опинялися в секторі № 1 — ви недостатньо піклуєтесь про своє здоров'я і, швидше за все, не дотримуєтесь здорового способу життя. Якщо найчастіше ви обирали сектор № 2 — ви іноді замислюєтесь над станом власного здоров'я і позитивно ставитесь до здорового способу життя. Ті ж з вас, хто постійно обирав сектор № 3, є активними прихильниками здорового способу життя і дійсно здоровими людьми!

(Ведучий пропонує публіці детальніше розглянути різноманітні аспекти здорового способу життя. Пояснює правила подальших дій. У кожному епізоді ведучий пропонує учасникам акції поділитися на групи, залежно від їх ставлення до певної ситуації, і перейти у відповідні сектори. Ті учасники, що опиняться у секторі 1 (його можна виділити кольором), отримують певні значки. Це свідчить про те, що у запропонованій ситуації вони обрали сектор здорового способу життя. У рамках кожного епізоду ведучий повідомляє певну профілактичну інформацію, а також пропонує ігри, що відповідають тематиці епізоду.)

Епізод «Профілактика куріння»

Групи:

- 1)ті, хто негативно ставиться до куріння;
- 2)ті, хто позитивно ставиться до куріння;
- 3)ті, хто не визначився із власним ставленням.

Ігри: надування на швидкість повітряної кульки (визначення продуктивності роботи легень курця і людини, що не курить).

Епізод «Профілактика вживання алкоголю»

Групи:

- 1)ті, хто вважає неприйнятним для себе вживання алкоголю;
- 2)ті, хто вважає допустимим вживання алкоголю;
- 3)ті, хто не має з цього приводу власних переконань.

Ігри: аукціон безалкогольних напоїв; «Чи знаєте ви, які органи людини вражає алкоголь?» (слово — крок).

Епізод «Пропаганда занять фізкультурою і спортом»

Групи:

- 1)ті, хто займається фізкультурою і спортом;
- 2)ті, хто взагалі не займається фізкультурою;
- 3) ті, хто робить це нерегулярно.

Ігри: гра «Ігротренажер» (виконання фізкультурних вправ з уявним спортивним інвентарем: гантелями, еспандером, обручем, набивним м'ячем — по черзі, а потім одночасно).

Епізод «Пропаганда здорового харчування»

Групи:

- 1)ті, хто вважає, що харчується правильно;
- 2)ті, хто вважає, що харчується неправильно;
- 3)ті, хто не звертає на це уваги.

Ігри: скласти меню збалансованого харчування для табірної їдальні.

Епізод «Пропаганда регулярного медичного огляду»

Групи:

- 1)ті, хто регулярно відвідує лікаря з профілактичною метою;
- 2)ті, хто звертається до лікаря тільки у випадку особливої необхідності;
- 3)ті, хто ніколи не був на прийомі у лікаря.

Ігри: гра «Мені подобається, що ви хворі не мною...» (заміна слів жестами).

Вправа «Мікрофон» (продовжити речення): «Бути здоровим – це...»

Підведення підсумків акції.

ЗНАМЕННІ І ПАМ'ЯТНІ ДАТИ НА ЧЕРВЕНЬ-СЕРПЕНЬ 2009 РОКУ

ЧЕРВЕНЬ

- 1 - Міжнародний день захисту дитини
- День захисту дітей
- 205 років від дня народження композитора М.І.Глінки (1804-1857)
- 165 років від дня народження художника В.Д.Поленова (1844-1927)
- 2 - 105 років від дня народження М.К.Чуковського (1904-1965)
- 90 років від дня народження Ю.Т.Тимошенка (1919-1986), українського артиста естради і кіно
- 80 років від дня народження Г.В.Дем'яна (1929), українського фольклориста, етнографа, літературознавця
- 4 - Міжнародний день безвинних дітей - жертв агресії
- 410 років від дня народження Дієго Веласкеса (1599-1660), іспанського художника
- 100 років від дня народження О.Є.Ільченка (1909-1994), українського письменника
- 5 - Всесвітній день охорони навколишнього середовища
- 6 - День журналіста
- 210 років від дня народження О.С.Пушкіна (1799-1837), російського поета
- 110 років від дня народження М.М.Ушакова (1899-1973), українського поета
- 105 років від дня народження Т.І.Пельтцер (1904-1992), російської актриси
- 80 років від дня народження В.В.Конєцького (1929-2002), російського письменника
- 7 - Трійця
- День працівників водного господарства
- День працівників місцевої промисловості
- 8 - 215 років від дня народження П.Л.Чаадаєва (1794-1856), російського філософа-ідеаліста
- 190 років від дня народження М.Ф.Левицького (1819-1885), українського педагога
- 105 років від дня народження В.Балтаровича (1904-1968), українського композитора і співака
- 10 - 80 років від дня народження Л.Г.Зикіної (1929), російської співачки
- 11 - 145 років від дня народження Ріхарда Штрауса (1864-1949), німецького композитора
- 12 - День працівника фондового ринку (Указ Президента України № 202/2008 від 11.03.2008 р.)
- 13 - 135 років від дня народження Марка Черемшини (І.Ю.Семанюка) (1874-1927), українського письменника, перекладача, культурного і громадського діяча
- 75 років від дня народження В.С.Губаренка (1934), українського композитора
- 14 - День працівників легкої промисловості
- 130 років від дня народження О.О.Покровського (1879-1942), організатора бібліотечної справи, бібліотекознавця, бібліографа
- 95 років від дня народження М.О.Упеника (1914-1994), українського письменника
- 15 - 105 років від дня народження Г.П.Таранова (1904-1989), українського композитора, педагога
- 90 років від дня народження М.Т.Шаповала (1919-1982), українського письменника
- 16 - 145 років від дня народження С.В.Іванова (1864-1910), російського живописця
- 75 років тому (1934) у Харкові відкрився І з'їзд письменників України. Створено Спілку письменників України
- 17 - Всесвітній день боротьби з опустелюванням та засухами

- 85 років від дня народження В.І.Ладижеця (1924-1991), українського письменника
- 19 - 85 років від дня народження Василя Бикова (1924-2003), білоруського письменника
- 20 - *Всесвітній день біженців*
- 195 років від дня народження П.І.Шлейфера (1814-1879), українського художника-портретиста, архітектора
- 190 років від дня народження Жака Оффенбаха (1819-1880), французького композитора, диригента
- 175 років від дня народження О.М.Лазаревського (1834-1902), українського історика, одного з засновників журналу "Київська старовина"
- 21 - *День медичного працівника*
- 140 років від дня народження Ф.Матушевського (1869-1919), українського громадсько-політичного діяча, дипломата, публіциста
- 22 - *День скорботи і вшанування пам'яті жертв війни в Україні*
- 105 років від дня народження Й.В.Жупана (1904-1987), українського письменника
- 23 - *День державної служби Організації Об'єднаних Націй*
- *День державної служби*
- 120 років від дня народження А.А.Ахматової (Горенко) (1889-1966), російської поетеси
- 80 років від дня народження Ф.П.Погребенника (1929), українського літературознавця і фольклориста
- 24 - 75 років тому (1934) Київ став столицею Радянської України
- 115 років від дня народження В.Ю.Січинського (1894-1962), мистецтвознавця, архітектора, графіка, бібліографа
- 85 років від дня народження Б.Й.Чалого (1924), українського письменника
- 25 - *День митної служби України*
- 26 - *Міжнародний день боротьби із зловживанням наркотиками і їх незаконним обігом*
- *Міжнародний день ООН в підтримку жертв тортур*
- 140 років від дня народження Мартіна Андерсена-Нексе (1869-1954), датського письменника
- 27 - *Всесвітній день рибальства*
- 140 років від дня народження В.Т.Боцяновського (1869-1943), українського літературознавця й письменника
- 105 років від дня народження В.С.Кузьмича (1904-1943), українського письменника
- 65 років тому (1944) розпочалася масова депортація татар, греків, вірмен, болгар із Криму у далекосхідні райони колишнього СРСР
- 28 - *День Конституції України*
- *День молоді*
- 80 років від дня народження І.Я.Болгарина (1929), російського і українського кінорежисера

ЛИПЕНЬ

- 1-7 - 85 років з часу (1924) І Всеросійського бібліотечного з'їзду
- 1 - *День архітектури України*
- 205 років від дня народження Жорж Санд (Аврора Дюпен) (1804-1876), французької письменниці
- 100 років від дня народження В.І.Гудими (1909-1937), українського поета
- 75 років від дня народження І.А.Грабовського (1934-1992), українського кінорежисера
- 2 - *Міжнародний день спортивного журналіста*

- *День працівника державної податкової служби України*
- 295 років від дня народження Крістофа Віллібальда Глюка (1714-1803), австрійського композитора
- 130 років від дня народження Жігмонда Моріца (1879-1942), угорського письменника
- 120 років від дня народження М.Обідного (1889-1938), українського письменника, етнографа, музеєзнавця
- 100 років від дня народження С.О.Борзенка (1909-1972), українського та російського письменника, журналіста
- 90 років від дня народження Оксани Соловей (1919), української перекладачки й літературного критика
- 3 - 150 років від дня народження П.А.Чирка (1859-1928), українського живописця
- 145 років від дня народження М.Є.Пятницького (1864-1927), збирача та виконавця російських народних пісень
- 4 - *Міжнародний день кооперації*
- 5 - *День Військ Протиповітряної оборони України*
- *День Військово-Морських Сил Збройних Сил України*
- *День працівників морського та річкового флоту*
- 7 - *День пророка Іоанна Хрестителя. Свято Івана Купала*
- 140 років від дня народження Г.Г.Топольницького (1869-1920), українського композитора, музичного і громадського діяча
- 125 років від дня народження Н.Д.Романович-Ткаченко (1884-1933), української письменниці
- 125 років від дня народження Леона Фейхтвангера (1884-1958), німецького письменника
- 105 років від дня народження М.Мороза (1904-?), українського живописця
- 95 років від дня народження С.С.Тулікова (1914), російського композитора
- 8 - 300 років з часу (1709) Полтавської битви. Розгром шведських військ російською армією та українськими козаками
- 9 - 190 років з часу (1819) повстання військових поселенців у Чугуєві на Харківщині
- 175 років від дня народження Яна Неруди (1834-1891), чеського письменника
- 10 - 120 років від дня народження М.М.Асєєва (1889-1963), російського поета
- 11 - *Всесвітній день народонаселення*
- 130 років від дня народження С.Ф.Колесникова (1879-1955), українського живописця
- 12 - *День рибалки*
- *День святих апостолів Петра і Павла*
- 125 років від дня народження Амадео Модільяні (1884-1920), італійського художника
- 115 років від дня народження Ю.О.Завадського (1894-1977), російського режисера й актора
- 105 років від дня народження Пабло Неруди (1904-1973), чилійського поета
- 95 років від дня народження П.М.Алейнікова (1914-1965), російського кіноактора
- 75 років від дня народження О.М.Маландія (1934), українського письменника
- 75 років від дня народження А.З.Москаленка (1934), українського письменника
- 70 років від дня народження А.Н.Паламаренка (1939), українського артиста естради
- 13 - 115 років від дня народження І.Е.Бабеля (1894-1940), російського письменника
- 100 років від дня народження О.О.Крона (Крейн) (1909-1983), російського драматурга, прозаїка
- 14 - 175 років від дня народження М.О.Корфа (1834-1883), українського педагога, діяча народної освіти, організатора початкових земських шкіл на Україні
- 15 - 85 років від дня народження М.А.Есамбаєва (1924-2000), артиста балету

- 16 - *День бухгалтера*
- 19 - *День працівників металургійної та гірничодобувної промисловості*
- 120 років від дня народження М.З.Шагала (1889-1985), російського художника
- 20 - *Міжнародний день шахмат*
- 85 років від дня народження Т.М.Ліознової (1924), російського кінорежисера
- 21 - 235 років тому (1874) було укладено між Росією і Туреччиною Кючук-Кайнарджійський мирний договір, за яким до Росії відійшли прадавні українські землі між Дніпром і Південним Бугом, а Крим визнано незалежною державою
- 110 років від дня народження Е.Хемінгуея (1899-1961), американського письменника
- 22 - 160 років від дня народження Л.В.Позена (1849-1921), українського скульптора
- 23 - *День Преподобного Антонія Печерського*
- 24 - *День рівноапостольної Ольги, княгині Київської*
- 100 років від дня народження Ю.В.Стефаніка (1909-1985), українського критика, літературознавця, письменника
- 25 - 80 років від дня народження В.М.Шукшина (1929-1974), російського письменника, режисера, сценариста, актора
- 26 - *День працівників торгівлі*
- 28 - *День хрещення Київської Русі – України (Указ Президента України № 668/2008 від 25.07.2008 р.)*
- 205 років від дня народження Людвіга Фейербаха (1804-1872), німецького філософа
- 185 років від дня народження Олександра Дюма (сина) (1824-1895), французького письменника
- 175 років тому (1834) у Києві засновано Університет святого Володимира. Тепер Національний університет України ім. Т.Шевченка
- 29 - 160 років від дня народження О.Пчілки (О.П.Косач) (1849-1930), української письменниці, фольклориста, етнографа, редактора, видавця, матері Лесі Українки
- 125 років від дня народження Б.В.Асаф'єва (1884-1949), російського композитора, музикознавця
- 30 - 250 років від дня народження преподобного Серафіма Саровського (1759-1833), православного святого, чудотворця
- 125 років від дня народження С.О.Налепинської-Бойчук (1884-1937), українського графіка
- 125 років від дня народження П.С.Наумова (1884-1942), українського живописця та графіка
- 120 років від дня народження О.Я.Шульгина (1889-1960), українського історика й політичного діяча
- 31 - 95 років від дня народження Луї де Фюнеса (1914-1983), французького кіноактора
- СЕРПЕНЬ**
- 2 - *День пророка Іллі*
- *День аеромобільних військ*
- *День Повітряних Сил Збройних Сил України*
- 3 - 105 років від дня народження К.Саймака (1904-1988), американського письменника-фантаста
- 85 років від дня народження А.Г.Алексіна (1924), російського прозаїка, драматурга
- 4 - 155 років від дня народження М.К.Заньковецької (1854-1934), провідної актриси відомих українських театральних груп, громадського діяча, педагога
- 150 років від дня народження Кнута Гамсуна 1859-1952), норвезького письменника
- 75 років від дня народження О.І.Авраменка (1934-1974), українського письменника

- 5 - 180 років від дня народження М.Д.Дмитрієва (1829-1893), українського і російського композитора, піаніста, диригента, педагога
 - 165 років від дня народження І.Ю.Рєпіна (1844-1930), російського художника
 - 110 років від дня народження Б.Д.Антоненка-Давидовича (1899-1984), українського письменника, перекладача
 - 75 років від дня народження В.М.Лиса (1934), українського письменника
- 6 - *Міжнародний день "Лікарі світу за мир"*
 - *Всесвітній день боротьби за заборону ядерної зброї*
 - *День Бориса і Гліба, святих великомучеників*
 - 120 років від дня народження Д.Н.Гофштейна (1889-1952), єврейського поета
- 8 - *День військ зв'язку*
 - 190 років від дня народження П.О.Куліша (1819-1897), українського письменника, перекладача, фольклориста, етнографа, автора "Записок о Южной Руси"
 - 175 років від дня народження Ю.А.Федьковича (1834-1888), українського письменника-демократа й громадського діяча
- 9 - *Всесвітній день корінних народів світу*
 - *День будівельника*
 - *День працівників ветеринарної медицини*
 - 90 років від дня народження Є.П.Чеповецького (1919), українського письменника
- 10 - 125 років від дня народження Я.М.Струхманчука (1884-1938), українського графіка
- 11 - 205 років від дня народження В.Ф.Одоєвського (1804-1869), російського письменника, філософа, просвітителя
 - 135 років від дня народження Ф.І.Міщенка (1874-?), українського історика
 - 115 років від дня народження В.Ю.Білецької (1894-1933), українського фольклориста й етнографа
- 12 - *Міжнародний день молоді*
 - 125 років від дня народження Д.Р.Бергельсона (1884-1952), єврейського письменника
 - 105 років від дня народження П.С.Козланюка (1904-1965), українського письменника, громадського діяча
- 13 - 180 років від дня народження І.М.Сеченова (1829-1905), російського фізіолога
- 14 - *День мучеників Маккавеїв. Свято Маковея*
- 15 - *День археолога (Указ Президента України № 694/2008 від 6.08.2008 р.)*
 - 240 років від дня народження Наполеона Бонапарта (1769-1821), французького імператора
 - 190 років від дня народження Г.П.Галагана (1819-1888), українського мецената, культурного діяча, голови культурно-просвітницького товариства "Громада"
 - 140 років від дня народження О.Ю.Андрієвського (1869-1930), українського фольклориста й етнографа
- 16 - 75 років від дня народження П'єра Рішара (1934), французького актора, режисера
- 17 - 245 років від дня народження М.Ф.Берлінського (1764-1848), українського історика і археолога
- 18 - 80 років від дня народження А.В.Кузнецова (1929-1979), російського письменника
- 19 - *Преображення Господнє (Другий Спас)*
 - *День пасічника*
 - 90 років від дня народження М.В.Кульчицького (1919-1943), українського письменника
- 20 - 80 років від дня народження І.Світличного (1929-1992), українського письменника, громадського діяча
- 21 - 145 років від дня народження М.С.Кононенка (псевд. Школиченко) (1864-1922),

- українського поета
- 95 років від дня народження Ф.Д.Залати (1914-1993), українського письменника, уродженця с.Сиваське Новотроїцького району
 - 80 років від дня народження В.Ф.Артмане (1929), латиської актриси
 - 23 - *Міжнародний день пам'яті жертв работоргівлі та її ліквідації*
 - *День Державного Прапора України*
 - 24 - *День незалежності України*
 - *Перша Пречиста. Успіння Пресвятої Богородиці*
 - 25 - 85 років від дня народження П.А.Загребельного (1924), українського письменника
 - 70 років від дня народження В.Г.Дрозда (1939), українського письменника
 - 27 - 265 років від дня народження П.П.Білецького-Носенка (1744-1856), українського письменника, перекладача, педагога, мовознавця
 - 70 років від дня народження В.Лучука (1934-1992), українського поета
 - 28 - *Перша Пречиста. Успіння Пресвятої Богородиці*
 - 260 років від дня народження Йоганна Вольфганга Гете (1749-1832), німецького поета, мислителя
 - 70 років від дня народження В.С.Івашова (1939-1995), російського актора
 - 29 - *День авіації*
 - 30 - *День шахтаря*
 - 75 років від дня народження А.О.Солоніцина (1934-1982), російського актора
 - 31 - 260 років від дня народження О.М.Радіщева (1749-1802), російського письменника, поета, філософа, просвітителя

Пам'ятка для дорослих

1. Якщо діти разом із тобою працюють, бавляться, співають, сміються, ти – переможець.
2. Ніколи не роби в приміщенні того, що можна зробити на вулиці.
3. Знай: нудне життя дітей буває тільки у нудного дорослого.
4. Працюючи з дітьми, частіше згадуй себе у дитинстві, тобі буде легше їх розуміти.
5. Не захоплюйся нотаціями, вони не викликають нічого іншого, крім бажання затиснути вуха.
6. Добрий – це не той, хто вміє робити добрі справи, а той, хто не здатний на зло.
7. У нас, дорослих, завжди повинна бути активна позиція добра.
8. Тихіше, дорослий, дитина замріялась.
9. Будь із дітьми разом, поряд і трохи попереду.
10. Не можна довіряти дітей тому, хто не вміє посміхатися.
11. Дорослому треба мати нерви не міцні, а оголені.
12. Люби усіх дітей, а найбільше – найнеприємніших для тебе.
13. Справедливість – головна дорога дорослого.
14. Критикуй дітей не із задоволенням, а з болем.
15. Талановитий дорослий завжди шукає, а отже – не може не помилятися.
16. Не сердься довго на дитину – це не професійно.

Зміст

ЗАКОН УКРАЇНИ «Про оздоровлення та відпочинок дітей»	3
Данилевський В.В. Основні напрями державної політики у сфері оздоровлення та відпочинку дітей.....	22
Орієнтовний план роботи пришкільного табору Яснозірської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Черкаської районної ради	29
Бондаренко О. М.	
▪ Стадіон моєї мрії (спортивно-пізнавальний захід).....	34
▪ З історії спорту (брейн-ринг).....	37
▪ Спорт у запитаннях та відповідях (брейн – ринг).....	38
▪ Спорт. Здоров'я. Життя (вікторина).....	40
Савченко О.Г. Конкурси та вікторини для проведення у таборі.....	43
▪ Інтелектуальний конкурс «Україна».....	43
▪ Вікторина «Планета Земля».....	44
▪ Вікторина «Логіка».....	45
▪ Вікторина «Школа».....	46
▪ Вікторина «Спорт».....	46
▪ Конкурс «Весела розминка».....	47
З досвіду роботи оздоровчого табору Степанецької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Канівської районної ради	
▪ Кожен день у нас цікавий – веселий, плідний і яскравий.....	48
▪ План роботи пришкільного оздоровчого табору	49
▪ Гра «Острів скарбів».....	50
▪ Творчий конкурс «Ромашка».....	51
▪ Масові дитячі ігри.....	53
Мусієнко Н.М.	
▪ Магія імені (заняття для учнів 5-8 класів).....	63
▪ Вправи на знайомство, згуртованість.....	64
Задворська Л.А. Зроби свій вибір на користь здоров'я (молодіжна данс-акція).....	72
Знаменні і пам'ятні дати на червень – серпень 2009 року	74
Пам'ятка для дорослих	79